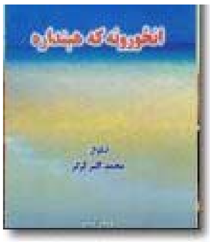

رونه
نداره

اکبر کرگر

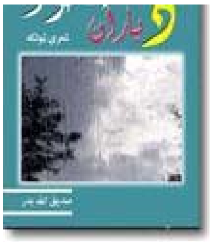

د باران
انځور

صدیق الله بدر

Ketabton.com

Downloaded from: www.ketabton.c

(c) ketabton.com: The Digital Library

انځورونه که هینداره

محمداکبر کرګر

کال: ۱۳۸۵ل / ۲۰۰۷ ع

د کتاب پېژندنه

د کتاب نوم:	انځورونه که هینداره
لیکوال:	محمد اکبر کرګر
د چاپ تیراژ:	۵۰۰ یا ۱۰۰۰
د چاپ کال:	۱۳۸۵ل / ۲۰۰۷ م
د چاپ ځای:	د چاپخوني نوم، پېښور، پاکستان

ډالی:
ګراني لور خانګي حنا کرګر ته چي ژوند يې د درد او کړاو
سره د مبارزي مفهوم دی.

WWW.SAMSOOR.COM

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لیک پای

نه، نه، همدی وو. همدی له ما سره په کوټه کې اوسېده. په کوټه قلفي کې وو ..
ـ ته څوک یادوې ؟
ـ همدا چې عسکر یې نوم واخېست.
ـ څوک ؟
ـ سربلند !!
په حیرانۍ مې وپوښته، نو هغه څه شو؟
ـ د هغه کیسه ډېره اوږده ده. کیسه یې ډېره اوږده ده. ته او س چوپ شه دلته عسکر ګرځي چې خبرې مو وانه وري.
عسکر بیا بهر ځو واري د سربلند نوم واخېست. تورن صمد د هغه د نوم په اورېدو سر وخوځاوه څه یې ونه ویل.

د حوت د میاشتې وروستۍ جمعه وه. تنکۍ غرمه لګېدلې وه چې د زمانخان کلا د خاورین او د دوړو او خاورو ډک سړک نه په تنګو کوڅو چې سرونه یې د کلي له نسه په یو شان بهر راوتلي ول، په مینځ کوڅه ورننوتم. ښایسته د اوږدې کوڅې له نیمایي نه زیات ورننوتم چې د هغه د کور د مخې دروازې ته ودرېدم. په لویه دروازه کې د یوستوی کوچنۍ کړکۍ پر تمبه چې یو تن په کې په اسانۍ ننوتلی شو د اوسپنې یوه ټوټه د ټک ټک لپاره زوړنده وه. هغې ته مې زور ورکړ. له دننه د پښو اواز واورېدل شو. غږ وشو، درغلم.

هغه راووت. له روغبړ نه وروسته په کوټه کې کښېناستو. بیرته له کوره راووتو او د زمانخان کلا له تنګو کوڅو څخه خاورین او د دوړو ډک سړک ته راووتو. د پسرلي په لګېدو هوا د چا خبره ماته شوې وه. شین اسمان او ځلانده لمر وینځلې هوا ځانګړې اغېز درلود، خو بوږنوونکې فضا د وېرې او ترهې نه ډک ماحول هرڅه پردې کړې ول موږ دواړه له تنګې کوڅې د سړک سوروري غاړې ته راووتو.

موټر ته تم شولو سړک دوړو او ګرد نیولی وو. د ښاریانو ذهني فضا هم داسې تته او ناروښانه وه. کله چې به موټر تېر شو د دوړو یوه اوږده لیکه به یې په ځان پسې راکښله. ځینې لاروي ورسره عادت ول، خو ځینو به بیا دسمال او یا د څادر پیڅکه تر سپږمو نیولې وه. مخ به یې پټ کړی وو چې ګرد او خاورې یې په سپږمو کې داخلې نه شي.

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زه د سربلند کیسه کوم. هغه جګ نری زلمی وو. نري بریت یې دمخ د راوتلو بارخوګانو له پاسه د لیکاڼې د ښکلي خط په څیر بریښېدل. ببر او ښه ببر وېښتان یې پر اوږو پراته ول. د چپه تنې. خت یې په غاړه وو. شمېرلې خبرې یې کولې. په حساب ګرېده. په حالاتو یې خبرې کولې. له مانه یې د خپلې مینې رازونه هم پټ نه ساتل. د ګاونډۍ پېغلې سره یې د خپلې مینې په باب ډېر څه وویل. هر وخت به یې د هغې خبرې کولې، خو دا وار یې ډېر څه وویل. کورنۍ هم راضي (خوشاله) وه چې اوس د چا خبره د هغه پښه بنده کړي. دا وخت هغه خپلې زده کړې پای ته رسولې وې. په راډیو تلویزیون کې یې په کار پیل کړی وو او له خپله کاره هم ډېر خوشاله مالومیده، له خپله کاره او له خپلې مینې.

په خبرو خبرو کې د بس تمځای ته ورنژدې شولو. بیا بیا یې د حالاتو یادونه وکړه. همدومره یې وویل: زموږ ډېر دوستان او ملګري یې بندیان کړل. ډېر لانتې سړی دی. بېرحمه جلاد دی... د وخت واکمن ته یې اشاره وه.

په خبرو کې د بس تمځای ته ورسیدو. غاړه مو سره ورکړه. خدای پامانې مو وکړه. په بس کې یوې څوکۍ ته کښېناستم. هغه ستون شو. له لیرې مې کاته چې یو وار یې بیا شاته وکتل. ببر سر یې د ولو په مینځ کې راستون کړ او بیا یې لاس وخوځاوه. په دې هیله چې ژر وویِنو او بیا ووینو. ګاډي حرکت وکړ، په دوړو کې ورک شو. ګاډی پنا شو . هغه هم په کوڅه کې ننوت. او بیا مو سره ونه لیدل. زه له څو بسونو د بدلولو ورسته کورته ورسېدم. خو د هغه خبرې او اندېښنې مې همداسې پر سر کې تاوېدلې. ((... دا سپي موږ نه پرېږدي... زموږ پایڅو ته خوله رااچوي. موږ ځوروي. بندیانوي. او شکنجه...))

له زمانخان کلا نه تر میرویس میدان پورې په ټوله لاره کې د هغه د مانا داره خبرو سره په سوچونو کې زنګېدم. د هغه خبرو د شپې هم خوب ته پرې نه ښودم. خوب نه راته.

اونۍ دوه وروسته زه هم زندان ته ولاړم. د زندان فضا ډېره ځوروونکې وه. په زندان کې مو بهر انګړ ته د وتلو اجازه نه درلوده. شپه او ورځ به د زندان په چټل او بویناک دهلیز کې پراته وو. پنجرې به راپسې تړلې وې. هره جمعه به د بندیانو پایوزان راتلل او په وار به یې د هر چا نوم اخېست. ټول بندیان به خپلو نومونو اخېستلو ته غوږ ول.

څو میاشتې وروسته کوټه قلف دهلیز ته یوړل شوم. هلته په یوه تنګه کوټه کې چې ایله بیله څلور تنه به خوا په خوا سره ځایېدل، پریوتلو. سرباز یو نوم واخېست. سرباز د عادت له مخې دا نوم څو وارې تکرار کړ. سربلند، سربلند !

خو د نامه ځواب چا ونه وایه لکه چې دلته نور سربلند نه وو، لکه چې سربلند هماغه یو کس وو چې اوس نه وو. ځکه چې د نورو سرونه د هغه په څېر جګ نه ول، خو په هر حال دلته نور سربلند نه وو.

انځورونه که هېنداره   محمد اکبر کرګر

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د نامه په وړاندې څوک پیدا نه شول. اورمرو چې د هغه پایواز به هغه ته جامې هم راوړې وې. دا کار څو څو وارې تکرار شوی وو. د هغه پایواز به څو څو وارې ناهیلی ستون شوی وو. او په کور کې به یې د هغه بوډۍ مور ته څه ویلي ول؟ د دې تصور کول نو بېله او جلا خبره ده چې څنګه چا کولی شول د هغه زړه خوږې مور ته قناعت ورکړي. ما ته هغه مهال دا ټولې پوښتنې په مخ کې ودرېدې.

ناڅاپه مې له خولې ووتل. دا به هماغه سربلند وي. هماغه زموږ سربلند. هماغه زلمی سربلند. او په زړه کې مې د هغه د لیدو تنده یو وار بیا په غزونو شوه. کوم سربلند ؟ د نوم په اورېدو مې بیا ذهن د زمانخان کلا تنګو کوټو ته ننوت. د یو ښکلي ځلمي سره په خبرو بوخت شوم. بس ته تم شوم، ودرېدم. بس حرکت وکړ، ما مخ بیا واړاوه. هغه له لیرې مخ را واړاوه. لاس یې وخوځاوه. نه، نه. نه خو بس بېرته شاته راغی او نه خو هغه له تنګو کوټو بېرته راووت. همداسې په تنګو کوټو کې د تورتمونو ... او ترګمیو په کوټو کې.

کوټه قلف زندان ته نوي راغلي افسر تورن صمد وویل: هغه زه پېژنم. زما ملګری وو . له ماسره په دهمزنګ کې په یوه کوټه کې وو. د صدارت په کوټه قلفۍ کې هم یوځای وو. دی هماغه سربلند دی دا چې سرباز (سرتېری) یې ورته نوم واخیست.

اوس یې هم یوه نښه له ماسره شته. د ډېرو خطرونو سره سره مې له لاسه ورنه کړه ګوندې که ژوندی له زندانه ووځم چې مور ته یې وروسپارم.
ما د صمد خبره ونیوله ترې و مې پوښتل:
ښه ته د سربلند نوره کیسه وکړه.

هغه زیاته کړه: موږ په یوه کوټه کې وو. یوه ورځ ماښام یې هغه کوټې ته رانښویست. خبرې یې نه شوې کولای. هغه یې ډېر وهلی او ټکولی وو. د بربښنا مزي یې ورته په پښو کې ورکړي ول. په کالیو یې د وینو رټې پرتې وې. زموږ کوټه د خطرناکو بندیانو د کوټې په نوم یادېده. ویل کېدل چې دلته د رژیم پر ضد خطرناک بندیان دي. نو ځکه د رژیم لوړ پوړو پخپله تحقیق (ګروېږنه) کاوه. سربلند یې هم په پوځ کې د کارکولو په تور نیولی وو. په اوله شپه یې د وهلو او بربښنا له امله خبرې نه شوې کولی. ډېر وروسته په خبرو راغی. څو ورځې یې څه شی نه وو خوړلی. نار نهور وو او له دې سره شکنجه شوی هم وو.
ما ترې وپوښتل:
څه یې ترې غوښتل:
صمد وویل: لېست یې ترې غوښت. د افسرانو لېست. همدومره پوه شوم چې هغه او څو تنه نور استادان یې د کودتا په تور بندیان کړي ول چې په پوځ کې کار کوي.
پوښتنه یې ترې کوله: ورونه دې چیرې دي ؟

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګري دې کوم دي ؟ له چا سره روابط (اړيکي) لرې ؟ او داسې نور ...

په اخيره شپه له وهلو ګونګی شوی وو . په ډير کړاو يې په پنسل يو ليک وليکه . پر ما يې ټينګه وکړه چې هرومرو يې د هغه کورته وسپارم . هغه پنسل په ګوتو کې نه شو نيولی. ګوتې يې پړسېدلې وې، بربښنا يې ګوتې پړسولې وې. خو د دې پرزې له راکولو وروسته ورپسې عسکر رانوت. هغه يې په ځنګلوکې ونيو او کش يې کړ. او په زوره يې تور موټر ته پورته کړ. بيا راستون نه شو. ويل کېدل چې مرګ او وژلو ته بنديان له لسو بجو وروسته له کوټو ويستل کېدل او بيرته نه راستنېدل. ما يې ليک ولوست چې څه شو:

ـ فکر کوم چې ليک به اوس هم له ما سره وي:

صمد له ځايه پورته شو. د کوټې په ديوال کې لوړې کړکۍ ته ودرېد. کړکۍ ته ايله بيله د سړي سر وررسېده. اخوا دې خوا يې وکتل بيرته کښېناست.

وی ويل: څوک نشته. د کاليو غوټه يې را پرانېسته پرتوګ يې ترې راوويست . د پرتوګ‌بڼ په غل بازي کې يې ګوتې ننه ايستې. يوه کوچنۍ پرزه (ټوټه) يې ترې راوويسته او ماته يې راکړه. ويل يې دا ګوره امانت دی. دا ورکه نه کړې. ژر يې بيرته راکړې چې که ازاد (خلاص) شوم بايد د هغه مور ته يې وسپارم.

په کوچني ليک کې يې ليکلي ول:

ګرانې مورې. او د کور ...

سبا ته د نوي کال لومړۍ ورځ ده تاسې ته مبارکي وايم. ما نن شپه چانواري کوي. زه په دې خبره ښه پوهېږم چې دوی مانه پربږدي، خو ما داسې څه نه دي کړي چې زه پرې وشرمېږم او پښېمانه شم. ما اصلاً کوم کار نه دی کړی. دوی غوښتل چې له ما او له نورو کسانو د دروغو سند واخلي، خو وايې نخېست. هر څوک په ژوند کې يوه لاره غوره کوي. زه هم ديوې لارې سړی وم. اوس زه د لمر خاته پر لور خوځم. مورې دوعا راته کوه. ملګرې ته مې ډيره مينه. مخ يې د وروستي وار لپاره د دې ليک د تورو په وسيله ښکلوم. پر ما پسې مه خپه کېږئ په جګو سترګو له تاسو سره په خوبونو او خيالونو کې.

د ليک په خلاصېدو سره زما ستونی وپړسېد. صمد د دروازې ښکالو واورېده. کاغذ يې ژر د بالښت لاندې کړ. عسکر رانوت. او صمد يې هم په توره شپه له کوټې وويست او بيا يې پته ونه لګېده.

۲۰۰۵ کال اپريل ۴

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپکاوی

د یکه (یله) زار له غرِ وروسته سندرغاړي د فضل په نوم خپله مشهوره سندره پیل کړه. خلک سم د واره چوپ او غلي شول. ماشومانو او ځلمو هم خپلې خبرې چپ کړې، خو یو سړی په چابکۍ د ډېرې له بر سر کټ څخه راپاڅېد او د سندرغاړي په غوږ کې څه وپسېد. بېرته په چابکۍ په خپل ځای کې کښېناست.
مجلس او ټنګ ټکور سم له دې پسېدو سره د واره خپله غاړه بدله کړه. بیا چا د فضل نوم وانه خېست. راپاڅیدلی سړی په خپل ځای چوپ او غلی کښېناست. ټولو خلکو هغه ته کتل د هغه خیرې ته یې کتل. هغه همداسې په خپل ځان کې ننوته، ورکېده او نوره له هغه سره هم د خبرو متره نه وه. سندرغاړی هم ژر په خپل ځای کښېناست او نور ورسره د چا خبره چې د درېدو وس نه وو.

خدای خبر چې له کته پاڅیدلي سړي هغه ته په غوږ کې څه ویلي ول. ارومرو چې د ګوابښ خبره وه. زیات کلیوال لا د مخه په دې راز پوهېدل. خو له لېرې ځایونو څخه راغلي خلک په دې راز نه پوهېدل، نو ځکه خو مېلمانه او د لېرې ځایونو سیل کوونکي اوتر اوتر ښکارېدل. په ټولو کتونو کې ناستو کسانو یوه بل ته خولې نږدې کړې او ګونګوسي پیدا شول.

د کلي تواچي د چوپ کېدو غږ وکړ. د یوه زاړه استاد هنرمند نه یې غوښتنه وکړه چې یوه چاربیته ووایي. هغه د چاربیتې پرځای د یا ټیک ستا په جبین دې نظم پیل کړ. ټنګ ټکور د مست او یاغي سیند پر سر په یوه لویه او پراخه دېره کې بیا رونق ونیوه.

مجلس او سازونو د کونړ د پشه کال د مهال د مست سیند پر سر په لویه او پراخه دېره کې روان وو. د کښته او پورته درو څخه زیات خلک ورته راټول شوي ول. ډیر خلک ورته راغلي ول. لاندې د دېرې په لمن کې د کونړ مست سیند چې د چا خبره د پشه کال په موسم کې خونکاری کېږي او له خولې ځګونه باسي. د تورې شپې په زړه کې لکه تور ښامار په سینه ښوېیده. شپو یې مستې غرغرې کولې. دېره د لالټینونو او ګیسونو رڼاګانو سپین پړک اړولې وه. د سیند د سر یخ باد به کله هم په دېره راخپور شو او د سندرغاړي له سندرو سره به یې یوځای د ارمونې په پردو کې سر تاو کړ. خو د سیند په اوږده تراړه کې د شپو لامبوزن ټل والا به له ورایه چې لالټینونه به یې د شونټۍ د رڼاګانو په څېر په لاسونو کې نیولي ول د سیند پر ټټر به د دېرې له ځنګه تېرېدل.

محمد اکبر کرګر
انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دېښوا د پشه کال ګرمۍ د ټنګ ټکور او سندرو اوازونو هرڅه چوپ کړي ول. په دېره کې د کېټونو ډېر اوږود کتار جوړ وو. دوه کتاره یو بل ته مخامخ جوړ ول. دېښوا او اخوا رنګارنګ کېټونه پراته ول .کېټونه د کلي له هر کور نه راوړل شوي ول. د ځېنو پیاړمې کلکې وې، خو ځیني یې ځولۍ شوي ول او چې څوک به پکې کښېناست، نو سمدم به په ځمکه لګېده. یوازې لویانو د کټ د کښېناستو حق لاره. ماشومان په خاورو کې رغړېدل او یا به د ټغر په پیڅکه او یا به هم په پړندو خاورو کې پښې ابلې ناست ول.

خو کله چې به دواده د خاوند د کوم خپلوان یا کومې کورنۍ پسه او یا د حلالولو لپاره څاوري د واده لپاره راووست او دېرې ته به رانژدې شول، نو د ټوپکو او تومانچو اوازونو به درزهار جوړ کړ. ښاېسته ډېرې ډزې به یې وکړې. ښه مې په یاد دي چې ډېر کسان په دا ډول ډزو کې وژل شوي او ټپیان شوي ول، خو د واده په سندرو کې د دغه وژل شویو کسانو خو چا هډو نوم هم نه اخېست، بلکې یوازې د ادم خان دُرخانۍ، لیلا مجنون ، رابیا او فتح خان او اوس دا دی د فضل او ښاپېرۍ نوم هم د مینانو په لوی قطار ور زیات شو، خو په دې ساز سندرو کې د نور هېچا په نوم بندیز نه وو ، یوازې او یوازې د فضل په نوم بندیز وو چې دا مهال یې د سندرغاړي په ستوني کې وچ کړ.

***   ***   ***

دومره مې په یاد دي چې د لومړني ښوونځي په دویم یا دریېم ټولګي کې وم. لغمانی استاد زموږ بد قاره ښوونکی وو . موږ ټول ترې ویرېدلو هغه مهال موږ په کومه کوټه یا ټولګي کې درس نه لوست، بلکې د شنه اسمان په ورځ به د لوې برجورې کلا په مینځ کې چې د حکومتې رباط په نوم یادېده په لویه چوتره کې ناست وو. څو ټولګي به خوا په خوا ناست ول .د ماشومانو له هر ټولګي نه به د شاتو د مچیو په څېرد سبق بنګاري اورېدل کېدل. له هر ټولګي به یو موزون اواز راپورته کېده، خو څوک به نه پوهېدل چې څوک څه وایي.

زموږ ښوونکی لغمانی استاد به زموږ د ټولګي په مخ کې په غوړېدلي څادر ناست وو . د حاضرۍ او ترقي تعلیم کتابونه به یې په مخ کې ایښي ول. او د هغو د پاسه به یې یوه لنډه خو ډبله د توت لښته هم ایښې وه . کله چې به استاد غږ وکړ، نو اول به مو د هغه تورو سترګیو او بیا به مو د توت پربېړې خو لنډې لښتې ته وکتل، نو ویره به مو په اندامونو خوره شوه.

کله چې به کوم شاګرد په سبق کې بند پاتې شو او یا به یې سبق ښه نه وو زده کړی، نو لایق شاګرد ته به یې امر وکړ چې هغه تنبل په لښته په لاسونو ووهي. زه هم په دغه لښته څو واري وهل شوی یم. داسې نه چې درس مې نه وو زده، بلکې د ښوونکي امر به مې ښه نه شو ترسره کولی او تنبل (لټ) شاګرد به مې ښه نه شو وهلی. په کرار او ورو ګوزارونه

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

به د دې سبب شول چې لغماني استاد به په قهر شو راپا به څېده او د وهلو د ښوولو په بهانه (پلمه) به يې ماته لښته ونيوه او بيا به يې راته وويل لاس ونيسه ما به لاس ونيوه. د لاس په نيولو به هغه ځو خرپه تير کړل. زه به لولپه شوم او بيابه يې راته وويل داسې وهل کوه.

دا هلته او هغه مهال يوه معموله کيسه وه، د همغه رباط يا لوی کلا عادت وو. د رباط ديوالونو، ونو، پاس چوترې او د کلا په مينځ کې د لښتيو روانو اوبو هم دا کيسه کوله. د وهلو او سپزلو کيسه به يې کوله ځکه چې دا د حکومت مرکز وو. کله چې به چا په کلي کې لړ شان وران کار وکړ او د کلي د ملک سره به يې ښه راشه درشه نه درلوده، يا به يې د حکومت خريداري او بېگار ته غاړه نه ايښوده، نو هغه به د سپاهيانو په زور همدې کلا ته راوستل کېده او د امنيه ساده ظابط گي او علاقه دار به مجرم کس په سپاهيانو تاړه او داسې به يې واهه چې بيا به يې د چا خبره ښوروا هم نه تېرېده، نو زموږ ښوونځی هم په داسې يوه لويه جابره او ظالمه کلا کې جوړ شوی وو. هلته چې وهل او ټکول دود وو. موږ هملته سبق ويلو. لغماني استاد به په ډېر خوند درس راکاوه.

*** *** ***

يوه ورځ ټکنده غرمه وه. د حمل (وري) مياشت نيمايي ته ورغلې وه. ونې ښې سمسورې شوې وې. اينځر ونې خو بيخي ډېرې گڼې شوې وې. هوا تووده شوې وه چې موږ د رباط په مينځ کې د تل په څېر کتار ودريدو. سرښوونکي د تل په څېر خپل نصيحتونه وکړل. په لمانځه او داسه، عبادت، لويانو ته په درناوي، د سپو په جنگ نه اچولو، د ډبرو په نه گوزارولو يې ټينگار وکړ او له خبرو ورسته يې هر ټولگي موذون قدم پرېښودلو. د هر ټولگي لين (کتار) به تر لوی دروازې چې لس متره دنگه (لوړه) او پنځه متره سوروره (پلنه) وه نه وېجاړېده. دروازه ډېره دنگه جوړه شوې وه. پر سر يې يوه لويه سراچه وه چې هلته به په ژمي کې د سيمې علاقه دار کېنښناستلو. موږ چې به له دغه دروازې ووتلو، نو ځان به مو ازاد احساسولو، خو يوه ورځ په دروازه کې څه بل شان گڼه گوڼه جوړه شوه. زموږ ټولگی د دروازې خوا ته ورننږدې شوی وو.

هلته ليرې د علاقه دار د ميز نه لس متره ليرې يو سړی په وينو سره چاکو سره ولاړ وو او په يوه ساه يې چيغې وهلې. سپين تازي سپی هم له سړي سره ولاړ وو. ژبه يې څو لويشتې راويستلې وه. هغه سپين تازي د اوږدې لکۍ او اوږدو غوږونو سپی هم په وينو تک سور وو. سړي په يوه ساه چيغې وهلې. سپی به يې په پښو کې توغليده. ژړل به يې او بيا به يې يو ناڅاپه په هغو مچانو چې په سر او تن يې راټول شوي ول غپ لگاوه (غپ کړل)

سړي لنډه بونډه ونه درلوده. په وينو سور د علاقه دار مخکې ولاړ وو، سترگې يې سرې راوتلې وې. همدا يې ويل هغه ما وژلی دی بل څوک مجرم نه دی. ما غزا وکړه اوس مې

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چانواري (چارماري) کړئ . بل څوک مه نیسی. دا چیغې په یوه ساه ویل کېدلې. د ښوونځي ټول شاګردان ورته د سیل لپاره ولاړ ول لکه چې یو بل ښوونځی او یو بل درس پیل شوی وي. د دې کلي د ژوندانه درس وی، زموږ د کلي د ژوندانه بله مدرسه.

علاقه دار په وینو سور زلمی زغم، ته راوباله. د ننوتلو یې ورته وویل. د کښېناستلو یې ورته وویل، خو زلمی لکه چې په سترګو یې سره پرده راغلې وي. همدا یوه کلمه په خوله اخېستله له چیغو سره به تازي سپي هم د هغه په پښو کې وکړونچېده او بیا به یې د ځان په مچانو غپ کړل. او ړده قوله به یې وویسته او په پښو کې به ورته وتوغلېده. خو په وینو سور سړی لکه سرکاوته (سرکاوتن)، لکه لیونی، لکه جنون اخېستی، بېخوده انسان په سترګو نور څه نه لیدل. د چا خبره په سترګو یې د وینو پرده غوړېدلې وه او له ځانه یې د بنیادم د مستو وینو بوي خاته.

فضل د کوز کلي د یوه ډېر بېوزلي نایي زوی وو، چې کری ورځ به یې د خلکو په مزدوری کې تیروله. هغه په کلي کې د چا خبره چې نه د سر سیوری او نه هم په اسمان کې ستوری درلود. د کلي یوه مالداره سړي ورته یو کوټه ورکړې وه چې هغه پکې شپې ورځې سبا کړې. د فضل پلار ګلو په یوه سترګه ړوند وو. د چا خبره چې ورمېږ یې هډوکي نه درلودل. د سهار د لمر څرک سره به یې بکس څنګ ته وو او د کلیوالو هر ډول خدمت ته به یې ملا تړلې وه. لالها نده ژوند یې درلود. په کلي کې یې پوله پټی نه وو.

ګلو چې به د کلي نور هلکان ولیدل، نو په زړه کې به یې د خپل زوی لپاره ارمانونو غزونې وکړې. هغه به ډېر ځله فضل دې ته هڅاوه چې ښوونځي ته ولاړ شي. لیک لوست زده کړي، سبق ووایي او بیا به یې سره له دې چې په خپل کسب او کار شکرونه ویستل، خو د کلي د نورو مالدارو خلکو په لیدو به یې ځان ډېر کوچنی او سپک سپانده احساس کاوه. خو هېڅکله یې دا خبره په خوله نه راوړله، بلکې هر څه یې د تقدیر کار باله.
خو فضل هېڅ پلار ته نه پاتې کیده. هغه نه یوازې په ونه جګ نری او ښکلی زلمی وو، له رنګه سپین وو، نریو بریتو یې د مخ په کاسه کې زیب کاوه. په خوي او کرکتر کې هم یاغي او د پلار په څېر مطیع (منونکی) او ایل نه وو چې لږ رابوتکی شو، نو په درېیم ټولګي کې یې ښوونځی پرېښود. هسې خو هم د خپلو ملګرو نه ډېر مشر وو. د هلکانو او همزولو سره به په لوبو، ډېرو غورځولو او نورو مستیو سرمستیو مشغول وو. ورو ورو یې د سندرو سره مینه پیدا شوه. د هغه په اواز کې خاص جادو یې اثر پروت وو چې کله به د غره په تړه یا بر او کوز کڅ کې د یکه زار غږ شو، نو ټولو کلیوالو د فضل اواز له لېرې پېژانده. دې کارونو هغه نور هم وهڅولو چې سندرې ووایي، نو چې کله به په کومه دېره او یا هوجره کې چا بنډار جوړ کړ، نو فضل به ارومرو چې د دغه مجلس نقل وو، دی به ارومرو حاضر وو. بې له فضله خو بنډار تش وو او چې ټنګ ټکور به پیل شو،

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

samsoor.com

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو د هغه د يکه زار غږ ته خو به د کلي نجونې د هوجرې دروازې ته پنډې شوې وې، د فضل د خواږه اواز د اوريدو لپاره به يې خپله ساه هم بنده کړې وه.

ښاپېرۍ همدې اواز «درخانۍ» کړې وه. هغه لا د دولس ديارلسو کالو وه چې د فضل په خواږه غږ لېونۍ وه. هغې هم په کلي کې د ښکلا ثاني او مثال نه درلود. د مور يوازېنۍ نازولې لور وه، خو هغه لا د بده قسمته ان په کوچنيوالي کې د خپل ترور د زوی په نوم شوې وه. د هغې د ترور زوی چې په کلي کې د ډېرو شتو او هستۍ خاوند وو. د ډېرې او هوجرې خاوند وو. د پټو او کڅونو خاوند وو. د قلبو خاوند وو، خو د چا خبره چې په دې هر څه يې د ښاپېرۍ څه؟ هغه د مينې لېواله وه. مينه چې ړنده وي په نورو هم د ړندو گومان کوي. مينه چې عقل نه پيژني، مينه چې هېڅ نه ويني يوازې مينه ويني. يوازې بله نړۍ، داحساس عاطفي دونيا، نو ځکه خو د ښاپېرۍ مينه د کلي د يو ډېر غريب نايي له زوی د فضل سره د کلي د ټول دود او رواج خلاف کار وو. هغه نايي وو، خو ښاپېرۍ ته پادشاه (پاچا) وو. د هغه مينه ورته د شهزاده وه. مينه له خوار نايي څخه شهزاده جوړوي. مينه چې له غريب نه خانزاده جوړوي، نو ځکه خو فضل د ښاپېرۍ لپاره د کلي پادشاه وو. هغې ټوله دونيا د فضل په سترگو کې ليدله او فضل هم دا شان. نوځکه خو کله چې به ښاپېرۍ د کلي مخ کې ويالې ته ووتله، نو تر هغې به د ښاپېرۍ منگی نه ډکېده چې فضل به په سپينو کاليو کې د کلي د مخه نه و تېر شوی.

د ښاپيرۍ او فضل مينې اوازو انگازو ټول کلی پر سر اخېستی وو. د هر چا د خولې او د ژبې سر ول. دواړو ښه ځواني درلوده. دواړه د يوه کلي په تنگو کوڅو کې تېروبېر کېدل او دواړو....

خو ښاپېرۍ د خپل ترور زوی نه پوره کرکه لرله. نه يې د ترور د زوی په پټو او قلبو فکر کاوه او نه يې د هوجرو او ډېرو او د کلي د خانۍ او ملکۍ خيال ساته، خو د فضل او ښاپيرۍ مينه همداسې په ظالمانه او بېرحمه چاپېريال کې وده وکړه. پخوالي ته ورسېده، دواړه يې لوی کړل، دواړه يې مشهور او د کليوالو د ژبې سر کړل. خو مينه توپان شوه سيلۍ شوه، سېلاب شوه او دواړه يې د نيزه وړو په څېر د کونړ په خونکاره سيند لاهو کړل.

*** *** ***

خو دا د پسرلي ورځ څه بل شان ورځ وه. د فضل پلار سهار د وخته د ملا اذان مهال له کوره ووت. فضل هم څانېت او تنکۍ غرمه له کوره ووت. د تل په څېر د کوزې کڅۍ ځمکو ته لاړ. غنم خيد شوي ول. د پټو پولې يو گز ببرې ولاړې وې. ښاپېرۍ هلته کښته په کوز پټي کې وابنه کول. کله به پورته شوه او کله به هم کښته شوه. فضل د ښاپېرۍ پټي ته ورننږدې شو، خو ناڅاپه په فضل د چاکوگانو باران جوړ شو. ناڅاپه دوه تنو هغه راوپرزاوه. په تازي سپي يې وداړه. کالي يې ورته په ځان کې رېبنه رېبنه کړل او په دې

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډول يې د شنو غنمو او ببرو وابښو د پسرلي د شړنديږ او ډکي وياړلي له پاسه ساه ورکړه. د تل لپاره د خپلي مينې او عشق سره له دې دونيا ولاړ. قاتل په منډه د خپل تازي سپي سره ځان حکومت ته ورساوه. کالي يې په وينو سره ول، چيغې يې وهلې- تازي سپي يې هم اوږده غوږونه کښته ځوړند کړي ول. سپي د هغه په پښو کې چنګل او د هغه په شاه باندې په پرتو وينو راټول شويو مچانو به يې غپ کړل. بيا به يې وکوړنچل اوږده قوله به يې وويسته او بيا به يې وسينګل، خو قاتل خپله خبره کوله د يوه سرکاوته او ليوني په څېر.

د حکومت عسکر رادمخه شول. د ښوونځي هلکانو ته يې د تللو لاس وخوځاوه. ټول يې په زوره ليرې کړل. قاتل يې د اوږدو تنبو دننه کړ. بيا يې هلته بويناکې کوټې ته بووت، زولنې يې ورواچولې. پښې او لاسونه يې وتړل او د فضل په وينو د سرو کاليو سره د خپل تازي سپي سره په خپلو چرتونو کې ولاړ.

*** *** ***

سندرغاړې چې په ربړېدلي اواز په ځمکه ناست وو داسې مالوميده چې د سر و ښېنته يې نبغ ولاړ وي- هغوی چې سندرغاړي پېژانده د هغو د سرونو او تنونو وښېنته هم نبغ ولاړ ول- ناستو خلکو ټولو هغه ته کتل. د سندرغاړي پر مخ مړې اوښکې راماتې وی- ژړا يې نه کوله لکه چې د تازي سپي او په وينو د ککړو جامو سړی يې بيا مخې ته ولاړ وي. دا وار بيا هغه پېښه ورته تکرار شوي وي لکه چې ورور يې همدا نن وژل شوی وي. د سندرغاړي په سترګو کې هم دا مهال اوښکې را ټوکيدلي وې. ټوله شاوخوا يې وينه شوې وه. لاندې سيند هم سور لکه د وينو سيند داسې درواخله. پاس خلک، کټونه هم په وينو سره بربښيدل او د څراغونو رڼا هم په وينو بليدله. ځکه چې ډېر کلونه يې د ورور له مرګه وروسته ډېر کلونه يې يو وار بيا د هغه د قاتل له خولې په غوږ کې اورېدلي ول چې:

ما لس کاله زندان د فضل په وژلو تېر کړ. نوی له زندانه راغلی يم اوس ته زما په ټپ مالګې دوړوې. غواړې چې تا هم د ورور پسې واستوم او بيا هلته لاړ شم. د هغه نوم اخېستل زما سپکاوی دی.

لندن، ۲۵ دسمبر ۲۰۰۵

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما تربور

زه تاسو ته د خپل تربره په باب کیسه کوم. زما تربور زما د کړاوونو، اند ېښنو، خوښیو، اوخوشالیو جوګه دی. دی څه بل شان موجود دی. که رښتیا راباندې واياست دا څکه عجیب مخلوق دی چې هېڅ راڅخه نه بیلېږي. هېڅ مې یوازې خپلو سوچونو ته نه پرېږدي. تاسې ته دې مالومه وي چې دی زما خپلوان شریک نه دی او نه خو د وچکالۍ په موسم کې راسره په اوبو لګولو شخړه کوي. دی یوازې راسره په حضر (کور) کې ملګری نه وي، بلکې په سفر کې هم راسره جوخت روان وي، نو څکه خو اوس اړ یم چې د خپل تربره په باب درته د خپل زړه راز درو سپړم.
هره ورځ چې د لوی سړک له تمځای څخه د اوسېدو د کوڅې په لور راستنېږم، نو د بوټو او لښتو په مینځ کې قدم رااخلم. کله چې باران اوربدلی وي او یا د سهار پرخه په بوټو پرته وي، نو زما د څنګل په لګېدو سم د واره په بوټو او پاڼو پرتې اوبه په ځمکه پرېوځي. ناڅاپه مې ګنده او خوسا پلاستیکونه ټوټې کاغذونه او د مړو سوري تر سترګو شي چې زموږ د کور په مخکې یې بیل کلي جوړ کړي دي چې د کوترو په څېر پکې مړې هم غومبر وهي.

خو کله چې د کور خیرنې دروازې ته راورسېږم، نو د عادت له مخې مې ان په جیب کې د کور د دروازې کونجي لا له مخه په نښه کړي وي لکه چې اوس زما د ګوتو رګونه او ریښې د دې بویناک کور د دروازې کونجي هم پېژني او له نورو ډېرو کونجیګانو یې بیلوي.

د دروازې په بیرته کېدو سره دپ او خوسا بوي چې د پخلنځي له هره کونجه راپورته کیږې تر سپږمو کېږي. د پخلنځي او د دهلیز بدبوي چې د خوسا پیازو د پخو خوراکونو د خوسا شویو هګیو د بوي سره یوځای شوی دی د سړي پزه او دماغ سیزي. چټل دهلیز چې که له یوې خوا تور زندان رایادوي چې لمر به مې په ورځو ورځو کې پکې نه لیده او د انتظار اوږدې شپېې یې بس ډېرې اوږدې سختې او د زغم وړ نه وې، نو له بلې خوا زموږ د کلا د مخامخ وړاندې د ګرد پټې په کونج کې بوساړه رایادوي.

خو دا باید ووایم چې هغه بوساړه ډېره ښه وه څکه دا مهال هغه ما ته د یادونو او خاطرو او د زلمیتوب د رنګینو خاطرو جوګه ده څکه هلته دا ډول بد بوي نه وو. سره له دې چې هلته هم موږکانو ګزمه کوله، خو بیا هم ما ته د رنګینو خاطرو او یادونو محل وو. او چې کله مې د هماغه کوچنیتوب مهال او د بوساړې تصویر ته د ذهن کړکۍ بیرته شي، نو

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم د واره مې د هماغه تنکي زلميتوب وختونه چې تازه (نوې) مې شونډه توره شوې وه رایاد شي. هغه مهال به چې کله زموږ د ګاونډي لور د بوسو په راوړلو پسې د بوسارې په لور رهي شوه، نو ما به هم ورو خپلې دوه پښې د خپل هوس پسې راښکلې او د هغې پسې به زه هم د بوسارې په مخ کې شين شوی وم او چې پر ما به يې سترګې ولګېدې، نو سم د واره به يې شيطاني خندا وکړه او په ټوکه به يې راته وويل:

نو ليه بيا دې رامنډه کړه. ما به ورته له واره ځواب ورکړ ما خو دې لاره څارله. ښه شو چې د يو کال غوندې شپه سبا شوه، خو هغې به په وېره او نيولې ځواب وويل:
ته خو نارينه يې ستا بوځي بوځي کېدل به ما رسوا کړي. بيا به دواړه بوسارې ته سره ننوتو، ډېر بوس به مو په پنډ کې سره يوځای کړل او بيا به مې په بې توله زور سره د هغې سر ته ورپورته کړل. زما د لاس په لګېدو به يې تونديد وکړه او په منت به يې وويل لکه چې زما د سر او مخ توپير نه شي کولی او بيا به له بوسارې نه د ګردچاپېر په څارلو ووته.

ښه مې په ياد دي او ما ته د دې ياد تکرار هماغومره خوندور دی چې په تصور (سوچ) کې هم نه راځي. يوه شپه د څوارلسم د سپوږمۍ رڼا پلنه وه. د برې او هوجرې له مېلمنو ډکې وې چې زه ورسره د کلا په يوه اوچت بام غاړه غړې شوم او لکه ترهېدلې مرغۍ زما په غېږ کې راپرېوته.

خو زه چې اوس په همدې چرتونو کې د کوټې دروازې ته ودرېږم او د کالج د مهال وېش پاڼه ووينم. د دروازې په ببرته کېدو سره مې سم دم سترګې د ليک په پاکټ ښښتې وي چې کېدای شي کوم نوی احوال رارسېدلی وي، خو هر وخت داسې نه وي ډېره لږه پېښېږي چې پوسته دې کورته راشي.

ان زما له راتګ نه ډېره موده تېره شوې وه چې زړه مې نه کاوه چې د کوټې خره او خيرنه پرده ليرې کړم. زما په ذهن يوه نااشنا وېره ناسته وه. داسې وېره چې فکر مې کاوه چې له بهر نه ټول خلک ماته ګوري او په لوی سړک د تېرېدونکو موټرو غرهار مې خوري. خو دا وېره له دې ځايه نه، بلکې له ډېر پخوا زما په ذهن او روان ناسته وه. خو زه له دې ناخبره وم چې کله د دې ځای خلک خپلې کوټې ته ورننوځي، نو ټول اغوستې کالي ليرې وغورځوي او په کوټه کې ازاد او بې غلو غشه ګرځي، خو زه بيا هم شرمېدلم د خپل ټټر له وينښتو له خپل لوڅ ځان او خاص ډول له هغه چا شرمېدلم چې هر وخت راته د پيره دار په څېر پر سر ولاړ وي او کله ناکله پر سر خرپ هم راکوي.

خبره د همدې موجود ده دا به تاسې وپېژنئ. دا زما تربور دی چې په نورو ځايو کې خو څه چې ان په کيسه کې هم راسره دی. ده ته زه تربور وايم دا تربور تربور دی. تربور وژل کېږي

محمد اکبر کرګر　　　　　　　　　　انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم نه اوپردی کېږي هم نه. بس نو د يوه داسې موجود په څېر له سرې سره وي چې تر څو ژوندی وي، نو تربور هم ورته پر سر ولاړ وي.

خو زما تربور هم زما په څېر يو شی دی. د هغه عمر له مانه کم دی، خو له ماسره يوځای خو له ما نه لږ وروسته را پيدا شوی دی. او چې کله مې ښی او کين لاس پېژندلی دی، نو له هماغه شېبې يې شونډې راپسې را اخېستې ده او څوروي مې او زما د ښو او بدو جاج اخلي. خو زه ترې هم د ژوند په ښو او بدو پوه نه شوم.

خو اوس به د خپل تربور خبره همدلته پرېږدم. د خپلې کوټې نکل به درته رادمخه کړم. کوټه هم د دې کور يوه خونه ده. د دې کور په څېر يوه خونه، خو هرڅه پکې شته. که څوک ورته زموږ د کلي د صايب روز کوټنې ووايي هم کمه نه ده. خو توپير يې په دې کې دی چې هلته غواګانې هم لنګېدلې او د دونيا شيان به پکې پراته وو. هره کارروايي پکې جاري وه، خو دلته غواګانې نشته او نه هم داسې کورنۍ شته چې درې نسله دې پکې يوځای واوسي يعنې پلار زوی او لمسی. خو په دې کوټه کې يوازې زه يم او رښتيا يا تاسې به وپوښتئ چې صايب روز يې لاڅه دي ؟

صايب روز زموږ د کلي يو کليوال بزګر وو. ما ته به مې پلار ويلې چې هغه ستا تربور دی . زه هغه وخت د تربور په مانا نه پوهېدلم. زموږ له کلا پورې وړاندې يې کوټه وه، خو هغه يوازې په هغه کوټه کې نه اوسېده، بلکې زوی او د هغه کهول هم ورسره وو او په يوه کوټه کې به يې سره بيش باقو کاوه. وروسته يې لمسی هم په هماغه کوټه کې را لوی شو. اوس چې په هرځای کې وي ښاد اواباد دې وي. هغه په لاپو کې وتلی سړی وو. که چېرې د لاپو په سيالۍ کې ورګډ شوی وای، نو هېڅوا ترې نه شوه وړای. هغه هم زموږ تربور وو، خو زه د هغه په باب خبرې د دې لپاره نه کوم چې خپله درنه او د هغه سپکه وو ايم، بلکې زه د خپل تربور نه سر ټکوم. خو بيا هم له تاسو دې پټه نه وي چې زما کوټه د صايب روز له کوټې توپير لري.

يوه ورځ يې يو ملګري همېشه ګل چې خوله يې هر وخت له خندا ډکه وه او چې هرڅل يې ووينم ما ته خپل تربور يعنې د اورګاډي په تمځای کې شېردل خان را يادوي چې په دې څو کالو کې چې تر لندنه را رسېدلی دی. اوس د ګلونو په زرګونه ډوله پېژني او همېشه ګل خو پرېږده چې د شېردل خان د هرې غونچې په باب يو داستان لري. او په دومره خوند يې کيسه کوي چې د هزارو يکشب کيسې ورته هېڅ دي . همېشه ګل د خپل تربره د هنرمندۍ ډېره په زړه پورې يادونه کوي او په اروا پوهنه کې د هغه مهارت ستايي.

يوه ورځ يې کيسه کوله چې يوه ورځ مې د هغه په هټۍ ورپېښنه وکړه . شېردل خان د وروتو ځای ته ورننډې شو په داسې حال کې چې د ګلو غنچه يې په لاس کې وه تيارسې.

محمد اکبر کرګر

انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړ وو ما وپلټه. هغه وویل ته غلی کښېنه اوس د ایم پي صایب د راتګ وخت دی. هغه په خپل کار کې ډېر ښه مهارت پیدا کړی دی. د هغه د کابل کیسې هم ډېرې په زړه پورې دي. همېشه ګل ویل چې که هر نوی امر به راغی که تر دوه ورځو به نوموړی له کاره لرې شوی نه وو، نو د نوي امر په لیدو به بیا شېردل خان ته چا نه شوای ویلی چې پر مخ دې څو سترګې دي؟

خو کله چې به همېشه ګل زما کوټې ته راننوت، نو د شېردل خان ګلان به يې هېر شول .ارومرو چې زه یې هم پکې د شمندروز لیوني په خبر میندلی وم. همېشه ګل په راننوتو سره سم د واره زما د کوټې په جوړولو پیل وکړ. وی ویل: یو وخت چې زه سرباز (سرتېری) وم زما خورد ظابط صاحب ماته د بسترې د جوړولو ډېر ښه چل راښوولی وو. او بیا یې په کنایې (اشارې) سره وویل: کاشکې ستا دا کتابونه په خپلو مینځو کې سره په اتفاق وای. او بیا یې زیاته کړه: څومره به ښه وایې چې که په یوځای کې راټول وای او په خپلو کې یې یو سیمینار جوړ کړی وای.

ماورته وویل که سیمینار یې جوړ کړی وای نو څه پرېکړه به یې کړې وای؟ همېشه ګل وویل: ارومرو چې پرېکړه به یې کړې وای چې ټول مال دې په غنیمت یووړل شي او بیا یې زما د لوبې وسیلې ته هم پام شو. په خندا یې وویل: نام خدا دا کوټه نه ده موزیم دی، کتابتون هم دی. د بدمنتون میدان او لوی پخلنځی هم دی.

خو ما د هغه ټولو خبرو ته په خندا سر خوځاوه، خو د شکر ځای په دې کې دی چې هغه لاخبر نه وو چې د دې کور انګړ او شاوخوا د ډېرو څړبو مرو کلي هم دي. ډول ډول کوترې، مرغان، چینجي او نور ګڼ حشرات او مېږي هم راځي. او پروسږکال چې شنو مچیو ځاله جوړه کړې وه، زما ګاونډی سوسن جانه یې په شونډو وچیچله. لکه چې د مچی هم زما په خبر د هغې سرې شونډې خوښېدلې. خو زما ګاونډی یاسین خان چې اوس هم د هغې د سرو شونډو او لوڅو پنډیو په یاد راپورته شي، نو د خولې یې اوبه په وښکو راشي.

یاسین خان د خدای عجیب مخلوق دی. دی زما په خوا کوټه کې اوسي فکر کېږي چې په دې دوو کالو کې نوموړي په خپله کوټه کې جارو نه ده وهلې. ټوله کوټه یې له پلاستیکونو او ټوټو ځخه ډکه ده. له دروازې ځخه د وېده کېدو تر تخت پورې یوه نرۍ لاره ورغلې ده چې که قدمونه په غور وانه خېستل شي، نو ارومرو له نورو شیانو سره د تماس سبب کېږي. کله چې له هغه د اصل ونسب پوښتنه وشي ژر د برېتش پاسپورت له جیبه راباسي، خو د خپل هېواد نوم چاته نه اخلي. دی هم عجیب مخلوق دی هره ورځ مازیګر تر لسو بوتلو پورې بیر پر سر رااړوي. په کور کې په یوه نیکر کې ګرځي. موږ ټول ورته درناوی کوو. ځکه چې هغه د دې فارم مشر دی د کوترو، چینجیو او مرو د

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فارم. له تاسو دې پته نه وي چې زموږ د انګرېزولې مرېي له ده نه ډېرې خوشاله دي.
نوموړی په دې باور دی چې یوه حشره هم باید مړه نه شي ځکه چې هغه د خالق مخلوق دی اوواک یې یوازې له هماغه سره دی. خو دا له موږه پټوي چې وو ایي زه خالق د دې حشراتو د لارښوونې لپاره ګومارلی یم او د دوې ساتنه او لار ښوونه زما دنده ده .
نوموړی د شپې تر ناوخته موږ خوب ته نه پرېږدي، خو کله چې د ورځې له خوا زموږ د کور په خواکې ګاونډۍ مِس (آغلې/پېغلې) ماګې په بلې سر ورښکاره کړي، نو د هغې سپی ورته وغاپي، نودی پرې غږ وکړي:
ـ مس ماګې زما تربور (سپی)څنګه دی ؟هو از مای کازن ؟
هغې ورته د خپل سپي د روغتیا ډاډ ورکړ، خوده ورزیاته کړه:
د کاکا زویه کله به مړ شې ته ځو ؟
خو له تاسو دې پته نه وي چې د دې دوه تربرونو ترمینځ هم ښه رقابت لیدل کیږي. د دې دوو تره زامنو ترمینځ هم تربګني شته چې زما او زما د تربور او د همیشه ګل او شېردل خان ترمینځ تربګنې یې ګرد هم نه ده . ځکه چې د مس (آغلې/پېغلې) ماګې سره د ده تربور لکه چې کله کله د ده په اعمالو او نشه یې توکو په استعمال (څکونه) په قهر وي او پر ده انتقاد کوي او په غپا کې ورته وایي:
تا زموږ قوم وشرماوه. ارو مرو به ورته وایي چې زموږ غور نېکه چې زما او ستا د پلرونو نیکه وو. په ټول ملک کې یې یو نوم درلود ، د دروندوالي او د اهلیت نوم، نو ځکه خو ټول انګرېزان د هغه د ښه سلوک پر بنسټ د مهاجرو په نسبت د سپو ډېر درناوی کوي او ته چې ډېر بدګوزاره یې، نو له تا یې لکۍ هم غوڅه کړه او دوه پښې یې هم. او لکه څنګه چې د انګرېزانو پردې او غنمرنګه پوټکې لرونکې بد ایسي، نو ته یې هم داسې وګرځولې چې نه خو دې لکۍ شته او نه دې په شاه وړی او بیا ورزیاتوي:
وګوره او له ما یې زده کړه. وګوره چې زما او د نورو سپو څومره قدر دی. په هر پلورنځي کې زموږ د خوراک لپاره بېل ځایونه دي. بیل ډاکتران دي او ان د خوب ځایونه مو پاک وي. خو ته اوس جزایي شوی یې، نو ځکه خو دې له موږ توپیر کړی دی چې نه د زوی خونښ یې او نه د پلار، نه د مېرمنې او نه د ورور. زموږ اسلافو (پخوانیو) هېڅا ته خوله نه اچوله څوک یې نه ځورول، خو ته لکه د کابل د زمانخان کلا د کوڅو سپي د هر چا پایڅې ته خوله اچوې او په اخیر کې ورته وایي:
زه هېڅکله د بې لارې سړي سره چې نور بنیادمان ترې په تنګ وي مېلې ته نه ځم. ان په لاره به درسره لاړ نه شم. زه اړ یم چې نور تربوران راټول کړم او تا له خپلې تربګنۍ وباسم.
ارو مرو چې یاسین خان به ورته وایي چې:
بد خُلقي رښتیا چې ښه کار نه دی. زه هېڅ بدګوزاره نه یم، بلکې دا د بزنس (سوداګرۍ) دونیا ده او نن خو انګرېزانو ټوله دونیا په بزنس (سوداګرۍ) ایله کړې ده او ورزیاتوي چې:
((بزنس از بزنس کف اف تې از کف اف تې)) او بیا ورته په پای کې دلیل راوړي چې زما د انګرېز ښځې مړې خوارې مه بوله دا به ارومرو زما په کار شي. ګوره شنې مچۍ مې

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه په کار شوې. سوسن جانې خو ماته د سرو شونډو شربت نه راکاوه. زما په امر يې وچيچله او له شونډو يې ورته نغاره جوړه کړه. داسې بايد دا نور ادمزاد (خلک) هم زما په قدر وپوهېږي او له دې کوره بايد ورک شي.

خو لنډه دا چې زما د ګاونډي او د هغه د کاکا د زوی کيسه ډېره اوږده ده. د دوی ورځنی ديالوګ (خبرې اترې) نه خلاصېږي. هره اونۍ دوه درې واره يو بل ته غاپي. دی د هغه په ژبه پوهېږي او هغه د ده په ژبه.
خو له تاسو دې پټه نه وي چې ما هم يو د تره زوی درلود، خو دا فکر ونه کړئ چې ګواکې زما تربور هم زما د تره زوی دی. کوم تربور چې زه يادوم هغه زما د تره زوی نه دی چې په جنګونو کې رالوی شو. او د سهار چای به يې هم د پلار له ښېرو سره څښنه. هغه شپون وو او ټول عمر يې په شپنۍ کې تير شوی وو. ښه مې په ياد دي چې کله به د چا څربه مېږه د هغه په رمه کې ورګډه شوه، نوبيا به يې له واره ترې سر غوڅ کړی وو او لړمون به يې ورته اومه خوړلی وو. هغه په همداسې شان رالوی شوی وو او چې کله د کور وور او اولاد خاوند شو، نو بيا يې د خپلې مېرمنې سره اوقات (خُلق) دومره تريخ شو چې ښځه يې اړه شوه چې سرپوښ ټوپک راواخلي او په وېډو يې پر مغزو وولي.

خو زما تربور کوم چې زما اصلي هدف دی او له هغه سر ټکوم له دې ټولو لالچي دی. دی له ما نه لږ وروسته، خو له ماسره يوځای پيدا شوی دی، خو اوس پر ما راج چلوي. دی پر هرڅه او هرځای کې له ماسره وي او يو کار هم د هغه له اجازې پرته نه شم کولی. دی په ببلاببلو څېروکې رابرسېره کېږي. په خوب کې، په وېښه کې، په لاره کې، په ناسته کې لکه زما د وجود سيوري. دا سيوری ان د وريځو په ورځو کې هم د سيوري په څېر له ماسره غبرګ روان وي. خو کله چې خپلې خوسا او ګندې کوټې ته ورننوځم زما په ځورولو او چېړلو پيل وکړي. هېڅ مې خپلو رنګينو يادونو ته نه پرېږدي او چې کله په کټ کې ستونې ستاغ څملم لا زيات زما په چېړلو او ځورولو پيل وکړي. هغه د کلا د مخې يادونه د زلميتوب مينه، د دنګې کلا پر بام د سپوږمۍ شپه په ټول کرښه راکاږي. سم له واره مې بيل بيل اوازونه تر غوږو شي. د مينې اواز، د ژړا اواز، د قهر او د غوسې اواز او د هغو په اوږدو مې ستونی راوپړسېږي په قهرجن غږ راته ووايي:
- بيا دې څه مور مړه ده چې ستونی دې راډک شو، ولې او څه ته ژاړې؟
ورته وايم:
زه نه ژاړم. خپه هم نه يم، خو حق لرم چې د خپلو يادونو، سوچونو او خيالونو سره يوه شېبه راز ونياز وکړم. دمه جوړه کړم. بيا راته په جګ اواز وايي ښه نو ستونی دې ولې پړسېدلی او ډک شوی دی؟
خو زه خوله راجوړه کړم چې ځواب ورکړم ورو مې د دروازې اواز تر غوږو شي. د يوه ماشوم اواز اورم په ورو اواز راته وايي:

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو پلارجانه ته څنگه یې؟ ناروغه خوبه نه یې؟ په ځان دې پام کوه سپورټ (ورزش) کوه او د سرک په مینځ کې مه تېرېږه چې موټر دې ونه وهي.
زه ورته څه نه شم ویلی. خو خپل همزولي خو له ځانه کشر ته په ډډ اواز وایم دا زما ستوني نه، بلکې زما د یادونو او ارمانونو خوبونو او خیالونو جونگړه ده. کله کله چې هغه ډډ شي، نو بیا د اوبو په څېر لاره کوي.
خو زما تربور ما ته بیا هم ټینگار کوي وایی چې:
دا خبرې هېڅ ارزښت نه لري.
ورته وایم:
عجیبه خبره کوې. زه څنگه خپله هستي هېره کړم؟ خپل تن او ځان هېر کړم. او بیا ورته په تلوار سره وایم زما ډک ستوني زما نمجنې سترگې اوس زما د یادونو او خیالونو سرچینه ده، نه غواړم دغه چینه وچه شي. په همدې ډول مې خپلې خبرې په بیا بیا په ذهن کې انگازې کوي. په وار وار خپلې خبرې اورم هغه نه شم هېرولی.

په همدې ترخ کې چې د خپل تربره سره په شخړه یم. ناڅاپه د ماشومانو شور او زوږ اورم. ژړا، خندا، ټوکې او ټکالې پر یوبل بې مانا او مهمل نومونه اېښودل او د یو بل پېښې کول اورم. خو زما تربور چې کله ما ووینې چې زه له یو بل کشمکش سره مخامخ یم، نو بیا مې ستوني راوپړسېږي. هغه د دې ټول حالت جاج اخلي. ورو څادر راکاږي، اوږې ته یې کړي او له برېښنا جوړ سیوري د ځان پسې راکاږي. زما له کوټې نه د کړکۍ له لارې ووځي. او چې کله مې سم د واره د هغه وتو، بیرون سرک ترلې دروازې، گډې وډې کوټې ته پام شي، نو وینم چې یوازې په خپل ځای کې غځېدلی پروت او هېڅوک نه وي.

لندن، ۷_۸_۲۰۰۰

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دردونه کړاوونه

د تابوت له يوه چاود څخه مې پر باران وهلي نمجنه ځمکه له ورايه سترګي ولګېدې. توري خاورې ډېرې شوي وې. دوه کسانو چې يوه د تابوت بر سر او بل يې کوز سر نيولی وو، يوه بل ته وويل:
قبر به يې تيار کړی وي؟
بل يې په ځواب کې وويل: هو قبر تيار دی، ځمکه پسته ده، دا خاوره زموږ د ملک په څېر سخته او ډبرينه نه ده چې کندنه پکې هم سرې له پښو وغورځوي. قبر تيار دی او بل تن يې ورو په غوږ کې وويل:
ګوره چې په ملا صيب هم ټينګه وکړې چې اوږده سورتونه ونه وايي. يوه لنډکی سوره به بس وي ځکه چې هوا سړېږي او د راغلو کسانو د ځوربدو سبب به شي. او بيا يې ټينګار وکړ: ګوره د پته دې هم پام وي چې د ملا په دوعاوو مړی نه ښښل کېږي.

په داسې حال کې چې جنازه هم په درنګ ساعت کې قبر ته رسول کېده، هلته د تورو او پړندو خاورو ډېرې له ورايه برېښېده. قبر کښوونکي له ورايه سترې ستومانه برېښېدل. ټول غلي او چوپ ول. يوه قبر کندي بل ته وويل: هاغه ده جنازه يې راوړه. بل وويل:
مړی بختور دی چې سر يې په کځوره شو او د دې کړاوونو نه بې غمه شو. ورکه دې دونيا شي نه په راتګ ارزي او نه په ژوند کولو. بل ملګري يې توبه وويسته.

ټول غلي او چوپ ول. څو کسه په خپلو مينځو کې سره پسپدل. ډېرې زياتي خبرې نه وې، خو يوازې ملا په زغرده اواز خبرې کولای شوې او د قبر د جوړولو او تراشلو په باب يې لارښووني کولې.

زه چې په تابوت کې څه د مړيني ورهم وهلی وم او څه هم د يخنی له امله رپېدم حيران وم. پخوا مې اورېدلي ول چې د مړې ډېره يخني کېږي. دا رښتيا خبره وه، رښتيا چې ډېره يخني مې کېده. ژامې مې رچېدلې، لړزېدم، خو کله چې ژوندی وم په دې راز نه پوهېدم. زه يوازې ربړېدېدلم . يخني او ساړه يوازې همدا زما برخليک ول. بل څوک پرې نه پوهېدل. بايد پرې پوهېدلی هم نه وای. زه په يوه سپين کفن کې نغښتی وم. ټولو راغليو کسانو زما پر حال افسوس کاوه. ټول په ښکاره خپه برېښېدل، خو په دې هم پوهېدلم چې دا خواخوږي هم زما د عمر په څېر لنډه او لږ پايښته ده. زر هېرېږي اوکومه ناأشنا او يا کومه غټه خبره هم نه ده او نه هم کوم د غندنې او ستاينې حالت دی. بس مرګ مرګ دی که په حقه وي او که په ناحقه. خو يوشی پکې لکه د لمر څرګند دی چې هرڅوک لکه

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Samsoor.Com

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه چې يوازې راځې همداسې يوازې درومې او زما له يوازېتوب سره خو لا نورې ډېرې کيسې هم را يوځای شوېدې.

زه لا په همدې حالت کې وم چې په درنګ ساعت کې څو کسو په ورو او کراری سره زما تابوت د خاورو په ډېری کېښووده. سم د واره نور څو کسان چې ملاوې يې تړلې وې را نږدې شول. د تابوت په بر او کوز سر کې يې څادرونه او پړې واچول او په کښته کولو يې پيل وکړ. ملا بې له ځنډه پوښتنه وکړه. ايا قبر خو به تنګ نه وي؟
يوه ځواب ورکړ. نه ! ښه پراخ دی. تابوت پکې ښه ځايږي.
ملا وويل: ورکښته يې کړئ بسم الله ! مړی د ښښنې دی. اوس دې خدای وبښي. نن يې د ګور شپه ده. په يوازې ډول دې نړۍ ته راغلی وو او يوازې ولاړ.
ملا يوه کوچنۍ ډېره راواخيسته. يوه بل ولاړ تن ورته ورکړه ګرد او خاورې يې ترې پوه کړی او بيا يې پوښتنه وکړه. د دې مرحوم يا خدای ښښلي نوم څه دی؟

خوا کې يو چا ورته وويل: مساپرخان ! ښه نوم دی مور ټول په دې فاني نړۍ کې مساپر يو. د مور نوم يې څه دی؟ خوا کې سړي ورته وويل: بختې. او وروسته يې د مړي د پيدا ينبت کال وليکه. د مړينې پوښتنه يې هم وکړه، وی ويل: ده کله خپل کلی پرېښی دی؟

يو چا ورته وويل ورم کال. ملا وويل: بس نو د مړينې نيته به يې هم له هماغې نېټې وکاږو. که خدای يې په هغه دونيا کې له خپلو اقاربو سره ليده کاته وکړي ځکه له کله نه يې چې کلی او چم ګاونډ يې پرېښی دی. مړينه به يې هم له هماغه نېټې وشميرو. کېدای شي خدای د ده اروا د خپل کلي له مړو سره يوځای کړي او کېدای شي په هغې دونيا کې بيرته هلته ولاړ شي. بيا يې هماغه کال وکېښ او کوچنۍ ډېره يې زما سر ته کېښووده. داسې چې دې ډېرې هم زه لږ څه ځورولم او زما پر سر يې فشار راووړ. بيا يې غږ وکړ دوعاوکړئ چې خدای يې وبښي !

بيا يې تختې په چټکۍ سره تېرې کړې. د تختو ترمينځ چاکونه يې په ختو پټ کړل. نا څاپه يو وار بيا تورتم شو. دا تورتم څو کاله د مخه هم ما ليدلی وو دا هماغه کال وو چې ما خپل کلی کور پرېښودلی وو. هغه مهال ما هم دا ډول تورتم احساس کاوه، خو کله کله به مې د رڼا څرک وليده. تيرايستونکی او غولونکی څرک لکه سراب داسې خو دا وار تورتم ټوله شاوخوا ونيوله. ان تر دې چې سپين کفن هم تور برېښېده. پاس د قبر پر سر دربهار شو. د ببلچو په لاستو يې د قبر پرنډې خاورې هوارې کړې وی ټپولې او بيا يې د قبر پر مينځ شنه کبل کېښودل.

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملا هم یوه لنډه سوره ولوسته او له هغه وروسته یې زما دکړو وړو په باب حاضرینو ته وینا وکړه. سملاسي یې ورسره دا خبره هم ورغبرګه کړه چې اوس به له دواړو خواو دې اروابناد ته کړکۍ بیرته شي او هغه به د بلې دونیا له ډېرو شیانو سره اشنا شي.

خو د ملا خبرې لا رواني وې چې یو بد شکله او د څوکړې زیږې خاوند له کیڼ لورې د دېوال په کړکۍ کې را څرګند شو. وی ویل: ښه چارې! مېلمه لکه چې نوی راغلی یې؟ ښه شو چې راغلې. دا کور درته د مخه جوړ وو، ولې دې ناوخته کړ. باید لا د مخه راغلی وای. خو خیر اوس دې هم نوی کور مبارک شه. ډېرې پېښې دې په مخ کې دي. ډېر څه به وویني، له پېښې تېښته نشته.
اول خو ووېرېدم. خو د هغه په ځواب کې مې د منلو سر وخوځاوه.
هغه زیاته کړه: ملا صیب ستا په سر پاس پر ځمکه ښه خبره وکړه وګړي (خلک) یوازې زیږي، یوازې ژوند کوي او یوازې مري. یوازې فکر کوي، یوازې انګیري او هر یو ایکې یوازې دی. نرۍ موسکا یې پر شونډو وګرځېده، مخ یې بل خوا ته واړاوه. پاس د قبر پر سر ملا همداسې په خبرو لګیا وو حاضرین په خپلو مینځو کې یو له بله سره وپسېدل. د ملا له خبرو سره یې دومره مینه نه ښودله لکه چې همدا یې یو بل ته ویل: ملا صیب ولې نه بس کوي هسې بېځایه وخت اړوي.

دا ټولې خبرې بېځایه دي. دا خبرې اوس د مړې په درد نه خوري. که هغه ښه سړی وو هم به ورته وښایي او که بد سړی وو، نو هم به خدای ورسره خپله لار وشړي. خو زه بیا یوازې شوم. یو ځل مې تکل وکړ چې پاځم، غوښتل مې راپورته شم خو سر مې د قبر پر تخته ولګېده بېرته پرېوتم.

زه یوازې وم په رښتینې دونیا وم. نور نه پوهېږم، خو دومره پوهېږم چې زه یوازې یم لکه نور چې یوازې دي. لکه هر یو چې یوازې دی، خو دا نه مني چې یوازې دی. خو زه ځکه د یوازېوالي وایم چې زه اوس پوهیږم چې یوازې یم.

*** *** ***

کله چې ماشوم وم. مور ټول به په یوه چرګۍ راټول وو. مور ټولو به د پلار سترګو ته کتل چې هغه خوابدی نه وي. مور به مې د نغري بلې غاړې ته ناسته وه. ټول ورونه او خویندې به سره راټول وو. هغه وخت مو هېڅ دې ټکې ته پام نه وو چې هرڅوک به په خپله لاره درومې او هر یو به یوازې او ګوښې وي. او کله چې په دېرو او یا د ژمي په ورځو کې پیټاوو ته ناست وو. ترونه، ورونه، د تره زامن او ټول خپل خپلوان به سره راټول وو. همدغه راز د مورو پلار خپلوانو، هم له مور سره په ناسته کې یو لښکر جوړاوه. هېڅ مو دا فکر نه کاوه چې ګواکې مور یوازې یو. خو حقیقت دا وو چې مور هر یو یوازې وو. نه دا سمه نه ده، دا چټیات دي هسې بابېزه خبرې دي. خو پر دې لا زمور سر نه خلاصېده چې دا یوازېتوب دی. یوازېتوب دوزخ دی. دوزخ بل څه نه دي، په یوازېتوب کې

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوزېدل دي، خو دا دی اوس هغوی ټول راځيني هېر شول. ټول پاتې شول، هرچا خپله لاره بيله کړه. څوک ورک شول، څوک سېلابونو يوړل. ځيني نور له توپانونو سره يوځای بوربوکۍ شول اوڅه هم په تورتمو لارو کې ورک شول. لاره يې ورکه کړه له ګړنګونو ولوېدل. په تورو تمونو کې ورک شول. ليوانو وخوړل، ترې تم شول او اوس دا دی زه هم د دې لارې پرديس او مساپر شوم. پر کلي د جنګ او تاړاک کلونه تېر شول. د ګوليو او باروتو په دندوکار کې هرچا خپله لاره ورکه کړه. هېڅوک يو د بل په لټه کې نه شول. هېڅا د يو بل پلټون کې هڅه ونه کړه. ټول او هر يو جلا جلا پر خپله لاره رهي شول او دا دی ما هم خپله لاره له نورو بيله کړه او دلته راورسېدم.

اوس دا دی ايکې يوازې په دې نوي کور کې مېلمه يم. ملا هم د قبر له پاسه څادر څنډ وهي. دوستان او اشنايان مې هم چارې او بېلچې پر اوږو ړدي او شاه را اړوي. دوی ځي او روانېږي، يوازې مېرمن مې د پښو شناختو ته کښېني او همدومره وايي. زه دې يوازې پرېښودم. ته ولې بې وخته يوازې ولاړې. تا خو وعده کړې وه چې...

ما خو درته ويلي ول چې زه يوازې مرم. يوازې، بېخي يوازې. همدومره مې ورته وويل: خو هغې پر قبر اوښکې تويولې او په خپلو اوښکو يې زما د قبر د نامه د غوټۍ کبل خړوبول. بيا مې ناڅاپه د قبر نمجن دېوال ته پام شو. يو بوډا سړی چې د شونټۍ دړه ورسره وه را ښکاره شو. پوښتنه يې وکړه. مېلمه دا ستا نوی کور دی؟

بيا يې د خپل تپوس ځواب پخپله ووايه:
ـ نه نوی نه دی. او س زوړ دی. تا ته لا پخوا جوړ شوی وو. دا ستا پخواني کور دی اخوا وګوره. ناڅاپې بيا يوه کړکۍ بيرته شوه. په يوې کړکۍ پسې بله او په بلې پسې بله. ورو ورو د کړکيو شمېر ډېرېده. هرې کړکۍ يوه جلا او نوې دونيا ښوده . په يوه کړکۍ کې جوتېدله چې:
هلته ځو ماشومانو په وستل کې يو بوډا سړی روان کړی وو او په غاړه کې يې ورته څادر اچولی وو. وستل د کلي په مينځ کې غځېدلی وو. له دواړو خواو کورونو ځخه نارينه ښځې او ماشومان په بليو را ښکاره شوي ول. نارينه وو چې خپل ځانونه د بليو تر څټ پټ کړي ول يو يې هم تر سترګو نه راته. يوه ماشوم چېغه کړه.
جنګ ته دی منصور روان   نه توپ او نه تفنګ لري
نه د تورې شرنګ لري   نه د زغرو پړک لري...
بيا يې يوه وويل: دی قصاص ته بيايي...
زه حيران شوم او ان د تن مړه وېښتان مې نبغ ودرېدل.
ده نو څه ګناه کړېده ؟
ـ دی بايد اول پانسي (په دار) کړی شي بيا به وروسته په خپله ګناه پوه شي. دلته رسم او دود بل ډول دی. هېڅا ته د سزا له مخه هغه ته دګناه راز نه ويل کېږي، خو ده ګناه کړې

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده. ګناهکار دی، دی یوازې دی. یوازې همدی په مرګ محکوم دی. هغه مرګ ته بیایی، حلالولو ته یې بیایی، قصاص ته یې بیا یې. رڼا په لاس کې بوډا بیا راته برندې وکتل:
ـ دا د وېرې خبرې نه دي. هغه انسان دی یوازې انسان دی. انسان ته دوزخ د انسان په تن کې جوړ دی ځکه خو هغه د بل بار په اوږو کړی دی. هغه د بل د اعمالو محکوم دی. یوازې انسان په مرګ محکوم دی. هغه قصاص ته بیایی، قصاص ته او په بیا بیا مې دې شعر په غوږو کې انګازې وکړې.

جنګ ته دی منصور روان نه توپ او نه تفنګ لري

نه د زغرو پړک لري او نه د تورې شرنګ

دا شعر ورو ورو په ټول وستل کې پلنېده. په بلیو ټولو ماشومانو او ښځو هم زمزمه کاوه، چوپتیا لاسبرې وه. پاس اسمان نه وو، ستورې هم نه ول، هېڅ شی نه وو. عدل نه وو. هېڅ شی نه وو. دا بل نظام وو. یوازې جنګ ته دی منصور روان - نه توپ او نه تفنګ لري زمزمه اورېدل کېده. په ټول وستل کې هره کړکۍ او هره لاره همدې زمزمې نیولې وه ...

هغه راته پېژندوی سرې برېښېده. پر هغه پسې یو بل تن او په بل پسې بل... هر یو یوازې پر لار روان وو. یوه تن وویل نور هم په لار کې دي، لاره اوږده ده . ډېر کسان وروسته راروان دي. مورې لږ د مخه راغلو. مورږ هغوی ته تم نه شو ځکه چې د هرچا لاره بیله وه. هرچا خپله چاره لټوله. مورږ هم سر په سیورې کړ او دلته راغلو.

وړاندې یو بل سړی را څرګند شو. لاسونه یې بوندې ول. پښې یې هم پرې شوې وې. په ځمکه ښوېیده. په وینو کې رغړېده. هغه هم قصاې شوی وو. د ده لاسونه پښې، سترګې او د بدن ټول غړې قصاص شوي ول.

هغه وویل: دا لړی ډېره اوږده ده. چینګ داړې چې له کینې کړکۍ خپل سر را ښکاره کړی وو بیا راغی. را نږدې شو، وی ویل: جوپه دې ولیده! دې هر یو یو ځوک لرل، خو هېڅوک یې نه درلودل. دوی یوازې ول یوازې نړی ته راغلي ول. ته یوازې یې او هر ځوک یوازې دی، خو دا خبره ولې د چا عقل نه مني؟ دا ځکه چې منل ورته سخت دي.

هلته وړاندې وستل لوی او خورو-وور کلي، لوی او زوړ ښار، هلته یوه نړۍ یوه دونیا چې له ژویو او وګړو څخه ډکه وه. ټول یو مخ د قصاص لپاره روان ول. ټول په مرګ محکوم ول. ټولو د همدې یعنې مرګ لپاره شپې سبا کړې وې. ټوله یوه عجیبه او نااشنا منظره وه. ترکومه ځایه چې سترګو کار کاوه او ذهن یې په دې قانع کاوه چې دا ژوند یو منظر دی. د ژوند یو انځور دی. د یو عبث او بې مانا هڅې یو تصویر...

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا په سوچونو کې ډوب شوم. یاد ته مې راغله چې یوه ورځ مې کله چې د نغري پر چرګې دا خبره وکړه چې زه یوازې یم، زه له موره یو تن زېږېدلی یم، یو وار زېږېدلی یم. یوازې په خپلو کالیو کې راپورته شوی یم. په خپل نامه را لوی شوی یم. ما چې دا خبرې وکړې، نو ټولو زما پر دلایلو وخندل او وی ویل: ته څنګه ځانته یوازې وایې؟ مشر زوی مې وویل: پلار لکه چې خوب وینې؟ منځوی زوی مې را ټوپ کړ، ولې زه دې په پام کې نه راځم ؟ او بل زوی مې اوږې وارتولې لکه چې پلار مې سودایي شوی دی؟

هغوی دا خبرې نه منلې. اوس به یې هم نه منې ځکه چې هغوی ته یې منل سخت دي او یا خو په دې اړوند د فکر کولو وس نه لري. حال دا چې هم دا د ژوند واقعیت دی چې زه یوازې وم او اوس مړ یم. لا پخوا مړ وم یا لکه چې ارواح مې دا څو کاله له هغو سره وه. نو د دې لپاره چې هغوی د یوازېوالي احساس ونه کړي. کېدای شي هغوی اوس هم دا ونه مني چې زه مړ یم. زه پوهېږم چې زه یوازې او مړ یم.

زه لا په همدې چرتونو کې ډوب وم چې ناڅاپه له ښۍ خوا کړکۍ څخه د لوړ قد سړی چې تیلي ځراغ یې په لاس کې وو په هیبتي اواز راته وویل:
پام کوه چې په دې نړۍ کې دې کوم دوه سړي تېر نه باسي. د هغې دونیا خبرې اوس تللې دي. ته یوازې نه یې. ما یې ځواب ورنه کړ: یوازې د هغه خبره مې واورېده. درنګ شېبه په درنو قدمونو لکه د رڼا په څېر لیرې شو. وروسته مې ورپسې وکتل، خو لکه د سیورې په څېر له ما لیرې شو. هغه پخپله یو سیوری وو که څه هم د سیورې لمن ورو ورو ورغونډېده، خو له غړېز انعکاس څخه یې همدا یو شی اورېدل کېده. یوازې یو شی ... خو پخوانی سړی د شونتې له رڼا سره بیا را مخامخ شو وی ویل:
دوی به ترڅو پورې خلک تېر باسي، ترڅو به دوی دامونه غوړوي او ترڅو به د خلکو په سترګو کې خاورې شیندي؟

یو وار له ځانه سره په خبرو شوم هغه د شونتې والا لکه زما ځان له ما بهر ولاړ وو لکه زما ارواح چې زما په یوه اړخ کې ولاړه وي او له ما سره شخړه کوي. لکه زما خپل سیوری چې د لمر په رڼا کې ځان ورکوي. داسې چې تت ښکاره شي. رڼا هم د دې لپاره له ځانه سره ګرځوي چې خپل جلاوالی وښایي.

«ما درته د مخه ویلي ول چې ته یوازې یې، ته بل څوک نه لرې. خپله پخپله یې. په هېڅ نړۍ کې، نه په دې دونیا او نه په هغې کې. له تا نه څه نه پاتې کېږي، یوازې یو عذاب درسره پاتې کېږي. هغه عذاب چې ته ورسره مخامخ یې. هغه عذاب چې ته پرې محکوم یې چې باید وی زغمې او وې ګالې کوم چې ته یې وینې، تا وزغمل او یا ته یې زغمې. هغه عذاب او رنځ چې د شېبو په بوده او تنسته کې لکه د اوبو پوکانۍ، لکه د باد

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بربوړه کې لکه سيلۍ تير شو او تېرېږي، خو تلل (وزن) کولی يې نه شي چې څومره دروند وو ....»

خپلي خبرې اوږدوي وايي: ايا ته اوس پوهېږې چې ته اوس چېرته يې ؟ اورمرو له ځانه سره ناخبره يې او داوسني ځای او محل په باب درته څه پته نشته. ته پر يو بې پتې او بې نښې ځای کې پروت يې. تا خپل هويت له لاسه ورکړی دی، داسي لکه د ځمکې پر سر چې دې نه درلود. دلته يې هم نه لرې. نو راځه همدلته پر بوځه او بس ځکه چې بې له هغې هم پر هېڅ بدل شوی يې. ته په داسې تله کې پروت يې چې يوې خوا ته د هېڅ وزن دی او بل خوا ته ته يې، هېڅ او هېڅ مساوي او يو برابر دړی.

خو زه لا په خپل نمجن قبر کې پروت وم چې ډېر خپل خپلوان، قوميان، همزولي او کليوال مې وراسته هڅوکي وليدل. يو يو مې پوښتني ته راتلل. په همداسې شپېو کې مې خپله اروا لکه خپسۍ سپېره رادننه شوه، ژبه يې بنده بنده کېده ... . ويل يې اوس کوروکلي ته ارامي وه. ستا خيرات يې کړی وو. د جمعې شپه يې کړې وه، ډېر کليوال دې د اوسېدو په کور کې راټول شوي ول.

ټولو دوعاوې درته کولې، خو نوره ژړا او انګولا پای ته رسېدلې وه. اوس ارامه ارامي وه. پلار دې هم د راغليو سره ستا لاس نيوه (فاتحه) اخېستله. نېکه دې هم غلی ناست وو، د نېکه نېکه دې هم په يوه کونج کې پروت وو، امسا يې دېوال ته ولاړه وه. دوعاوې يې درته کولې، ستا فاتحه يې اخېستله. بوډۍ مور دې هم درته جنتونه غوښتل. ستا ټول تېر نېکونه او مشران ستا د دوعا په ټغر ناست ول. هغوی همدومره وويل: «هغه دې خدای وبښي. ښه سړی وو.» د تللو لاره حق ده اوس د تل لپاره ولاړ.

هغوی ټول کتار ناست ول او ټولو ستا د کړو وړو يادونه کوله. د وروستي ځل لپاره يې ستا ياد کاوه. ټولې ارواوې هلته پنډې وې. زه هم هلته د هغوی په مينځ کې تېرېدم را تېرېدم. زه يې نه ليدم، خو دومره يې ويل:
هغه يوازې دې نړۍ ته راغلې وو. يوازې لاړ. يوازې...

د يوازې غر همداسې له ټول کلي کوره پورته وو . دلته په هديره کې هم پورته وو. او دننه په قبر خو د يوازېوالي نښه ده. همدا غر له هرې خوا غوږ ته راته ان زما له تنه. د قبر له ديوالونو. په بهرچم او ګاونډ کې په دننه اوږده وستل کې په لارو کې. له هغه اوږده کتار نه، له هغه ماشومانو نه، له هغو قصاص شويو وګړو نه. له مانه، زما له کفن څخه او له هغه کوچنۍ ډبرې چې ملا پرې په ګوته ليک کړی وو او زما سرته يې ايښې وه. پاس اسمان او لاندې ځمکه کې همدا يو اواز د يوازېتوب بيا بيا په ورو ورو زما اروا د هغه

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیوري په ځبر د لمر له وړانګو سره چې د کړکۍ د هینداړو له لارې را ننوتې وه یوځای شو او یوازې یې د یوازېتوب کړاو ته پرېښودم.

هغه لکه زما ساه او زما ځان دا کیسه یې په بیا بیا زما په ذهن کې را ژوندۍ کړه. د خپل برخلیک د ویلو ټینګار یې وکړ. زه یې هماغه ډول یوازې پرېښودم. زما له ځنګه ناڅاپي تری تم شو.

همدومره یې وویل: نور زه او ته هم سره جلا یو. خوب یوازې خوب نه وي، بلکې د انسان د وجود نیمه برخه وي. د واقعیتونو انعکاس وي. همدا یې وویل: بیا مې نه شې لیدلای زه درنه لاړم د خدای پامان.

لندن، ۲۰ جون ۲۰۰۴

د شګو کوټ

دېره لکه اوږده تراږه، لکه د یوه ماشوم شلېدلې تنۍ داسې اوږده غځېدلې وه. د دېرې بر سر ته پخوانۍ زوړ جومات ولاړ وو. د جومات دروازه لا پخوا ماته شوې وه. یوه تمبه ړې یې د دروازې مخې ته ولاړه وه. د جومات د بام ناوه کښته راځوړنده برېښېده. د ناوې لاندې د بوال هم د جړې او بارانونو په وسیله کنده شوی وو. د دېرې بر سر په چنار بڼکلې وو. هغه ډېر دنګ چنار وو. دومره چې چا به یې بر سر ته وکتل، نو د چا خبره خولۍ به یې له سره لوېده. د چنار دنګې لښتې له اوچت غره له قد سره سیالي کوله. چنار د دېرې او د کلا د لویې او عظمت نښه وه، خو اوس یې ډېر چینجن شوی وو او غومبسو پکې ځاله کړې وه.

شیرینه او الماس دواړه تنکي ماشومان ول. د اوو اتو کالو به ول. په شګو کې به لوبو اخته ول. د دېرې او زاړه جومات چې خلک به ورته په پاټکو (زینو) ورختل او لمونځ به یې پکې کاوه. د هغه شاته یې د اینځرو ګنې ونې ولاړې وې. اینځرو پانې کړې وې، ښې ګڼې پانې یې کړې وې. پانو یې ډېر ګڼ سیوری جوړ کړی وو. د پانو تر مینځ ډېر ښه بوی تر سپړمو کېده. په خلکو کې دا باور وو چې د اینځرو ونې چې تازه پانې وکړې، نو ګل هم کوي او دغه ګل هر چا ته ځان نه ښایي، بلکې یوازې د ((برخې خاوندان او لوی کسان)) دغه ګل په سترګو لیدلی شي. خو شیرینه او الماس په دې راز هم نه پوهېدل. هغوی هسې د دې ونو سیورې او په شګو کې خیالي لوبو کولو ته خوښ ول.

محمد اکبر کرګر انځورونه که هینداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه ویاله وچه پرته وه، خو له ویالې لاندې شېله یا خوړ په شرک او زوږ سره بهېده. شګې په ویاله کې ډېرې پرتې وې. د ویالې بند سیلاب وړي وو، خو د ماشومانو لوبې څه وې ؟ پړندې شګې به بې ډېرې کړې. دواړه پښې به یې پکې ننه ایستې. بیا به یې شګې په لاسونو ښې ډېرې وټپولې او چې ډاډه به شول چې اوس کلکې شوېدې، نو ورو ورو به یې ترې پښې راوویستلې. او په خوشالۍ به یې چیغې کړې دا دی زما کوټه ودرېده. څومره ټینګه ده، دانه ورانېږي، دا کلکه کوټه ده او شیرینې به هم ورته وویل:
نو چې داسې ده چې اوبه هم راشې ورانه به نه شي؟
اوبه نه راځي، اوبه دلته څه کوي؟ لیونۍ یې ته لیونۍ یې؟
او هغې به ورته بالمقابل وویل: ته هم لیونۍ یې، ته هسې اوتې بوتې وایې. او بیا به هغې هم په خپلو پښو شګې واچولې. ښې به یې وټپولې او چې ډاډه به شوه، نو ورو ورو به یې پښې راوویستې. د پښو په راویستو به یې یو دم چیغې کړې. واه زما کوټه هم ودرېده. څومره ټینګه ده؟ دانه ورانېږي. دا کلکه درېږي. دا زما کور دی، دا زما جونګړه ده او دا زما... .

د شګو کوټنۍ د هغوی د خیالونو او سوچونو دونیا وه. دا کار او دا ډول لوبې دوې هر وخت تکرارولې. هره ورځ به دوې لوبې کولې. دوی به کوټې جوړولې، لکه د واقعي ژوندانه په سوچونو به یې جوړولې.

هو دوې ماشومان ول. په ماشومتوب کې دوی د پاخه او تېر عمر لپاره تصورات (سوچونه) درلودل. عبث تصورات (سوچونه) د ابدیت تصورات (سوچونه) چې هېڅکله ځای نه نیسي.

د پشه کال په ګرمۍ کې توده برو راوالوته. شیرینه د لوبو پر مهال خوب یوړه د سوکړک چنډه (کتره) یې له لاسه ولوېده. پښې یې هماغه شان په شګو کې پاتې شوې، خو الماس د اسمان له نادودو نا خبره وو. هغه یوازې خپل حرص او د خپلو ماڼیو تلوسې پر مخه اخیستې وو. په بې بارانه اسمان کې په وچ او د کمو اوبو پر خوړ په درنګ ساعت کې زورور خړ سېلاب راووت او تر هغه چې الماس سترګې اړولې او د منډې لپاره یې ځان تیاراوه د سوچونو له ماڼیو سره اوبو لاندې کړل او بیا یې مړي په چړونو کې هم ونه مېندل شول.

لندن، ۲۰۰۵ کال د اپریل ۳ نېټه

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه سيوري په نوم چي يوازېتوب ته مي نه پرېږدي

انځورونه که هينداره

لا مي د تولي ورځي د ستړيا له لاسه سترګي نه وي ورغلي، په درنګ شپبو کي د لنډ عمر تېوله تنسته راتېوله او بيا خوره شوه. شپه تر نيمايي اوښتي وه، سکوت او چوپتيا پر هر څه لاسبري وه. ما يوازي د خپل زړه درزا اورېده، احساس مي کاوه چي زما د تورتمي کوټي دروازه بېرته شوه بي له اجازي او ټک ټک بېرته شوه. زه ويښ نه وم، ويده هم نه وم. په يو بل شان حالت کي د خوب او بيداری ترمينځ حالت کي، د خوب خپسکه مي په ستوني ناسته وه. هرڅومره چي ښيني څوځوم نه يي شم خوځولی، تول تن لاسونه او پښي مي په زنځيرونو تړلي دي. زړه مي تنګي کوي. ساه مي بنده بنده کېږي، خو د دي وس نه لرم چي ځان وخوځوم، ژبه مي ګونګه ده. په تته او بنده ژبه هيڅ نه شم ويلی، هم د رازونو د ساتلو وېره او هم د ذهن د پيټي د سپکولو ستونزه د واړه مي په مری زور اچوي.

کوټه تياره او تورتمه ده، شمه لا له مخه مړه ده، تنګه او تورتمه کوټه چي هري خوا ته پکي کاغذونه او کتابونه دلی پراته دي. د دي دونيا پر سر يوه قبر ته ورته ده. يوازي د کوټي د پنډې پردي له ترازی د لندن د بي باوره اسمان د سپوږمی رڼا په کوټه کي لاره کړې، او په دي ډول يي د کوټې د تورتم زړه چولی وو. شپه له پخوالي تېره وه، خو په دي حالت کي مي انګېرله. فکر کوم چي يو بنيادم يا د هغه سيوری يا د هغه روح په يوه ماشومه څېره کي له اجازي پرته کوټي ته راننوځي. ورو مي د کټ پښو ته درېږي. زما د ترلو پښو غتېه ګوته يعني له کومه ځايه چي ساه اول په وتلو پيل کوي نيسي او ټينګار کوي:

راته وايي – څو واري مي درته ويلي ول چي ما ته د لوبو يوه ګوډۍ (نانځکه) جوړه کړه، جوړه دي نه کړه نه. دوه نانځکي (ګوډۍ) مي درته ويلي وي، خو تا ما ته هيڅ جوړي نه کړي. ما پري لوبي کولي، ما په بخملي ټوټو کنبښنولي، خو تا دا کار ونه کړ. ما داسي ګوډۍ (نانځکي) غوښتلي چي واده يي ورته وکړم او نور ماشومان يي هم سيل وکړي، خو تا هسي سر وخوځاوه او جوړي دي نه کړي. اوس زما د نانځکو ټوکری تشه پاتي ده او زما د نانځکو (ګوډيو) خيالي کور هم تالاوالا دی. ټوکری يي هم تشه پاتي ده، اوس نه پوهېږم چي چېرته ده اوس لا درکه ده....

خو په بنده ژبه مي ورته همدومره وويل:

د نانځکو (ګوډيو) جوړول ګناه ده، زه يي د جوړولو په چل هم نه پوهېږم. نه پوهېږم څنګه جوړېږي. خير دی اوس د نانځکو (ګوډيو) جوړولو وخت نه دی، بيا يي په ټينګار د

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښې له غټې ګوتې له کومه ځایه چې ساه له هماغه ځایه د وتلو حرکت پیل کوي ونیولم، راته وویل:
خیر چې داسې ده، نو ما ته انځور وکاږه یو ښکلی انځور، ورته مې وویل:
ایا ستا انځور وکاږم؟
د حیا پرده یې پرمخ خوره شوه، وې ویل: نه، نه...
خو یو انځور، ورته مې وویل:
ګوره یو خو زه انځورګر نه یم او بله دا چې ستا له ښکلا نه انځورونه، قلمونه او هرڅه عاجزه دي. کاشکې زما په ګوتو کې داسې متره وایې چې دا کار مې کړی وای. له بده مرغه چې نه یې شم انځورولی ځکه چې زه انځورګر نه یم.
ـ «زه پوهېږم ته ښه انځورګر یې. زما انځور کښلی شې خو نه یې باسې»
ـ باور وکړه زه ستا انځور نه شم کښلی. زه ستا د انځور له کښلو ډېر عاجزه او ډېر بېوسه یم.
بیا یې زما د تړلو پښو غټه ګوته وخوځوله ژر کوه زما انځور وباسه. ما ته یې همدا نن وکښه ځکه چې زما ورته ډېر خله ده. ډېره تنده مې ده. دا به ما ته همدا نن رسموې ما ته به یو ثبوت وي. زه یې دې ټول عالم ته ښایم. ټول چم ګاونډ ته او ټولو خپلو پردیو ته یې ښایم. او دا ورته وایم چې دا زما انځور دی چې زما انځورګر ما ته کښلی دی.

زه د هغې د ماشومتوب ټینګار د هغې د روح او سیوري سره خبرو نور هم پر سر واخېستم، نور هم را ته ځان عاجزه او بېوسه ښکاره شو لکه د یو بندي په څېر، لکه په پنجره کې د یوه مرغه په څېر چې یوازې د لیدو سترګې اړوي رااړوي. او په هرڅه کې ازاد الوتل ویني، خو په خپل بېوسه ځان یې افسوس راځي. ورته مې وویل:

ته باید وپوهېږې چې زه د انځورګرانو په پل درومم. ښه انځورګر نه یم او د واقعي او رښتینې ښکلا انځور نه شم کښلی. زه د روح او ستا انځور چې په سترګو لیدل کېدای نه شي نه یې شم کښلی. زه څنګه کولی شم په نیمایي ادراک سره د یوه بشپړ تن د یوه روح او جسم انځور وباسم او هغه هم ښکلی انځور کړم. په داسې حال کې چې د هغې خپله ښکلا ډېره اوچته ده، خو هغې په همدې ټینګار کاوه.
ـ «داسې یو ماشوم وکاږه چې اوښکې یې په اننګو رارواني وي. د ماشوم غټې ښکلې سترګې او ګرد ښکلی مخ وي او ژړا یې په اننګو لارې کړې وي. په ژړا یې ورو ورو سترګې کوچنۍ کېږي. یو څه ته ګوري داسې څه ګوري چې یوازې خپله یې ویني او د زړه په سترګو یې ویني. کله لمر ته کله د ستورو ډک اسمان ته ګوري او کله هم د پراخو سمندرونو په څپو کښېنه پورته کېږي او هرڅه ته چې ګوري هلته یو څه ورک لټوي داسې چې بوي احساس او مینه یې د خپل تن په وینو او خولو کې هم احساسوي»

محمد اکبر کرګر　　　　انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ خو زه د دې ټولو خبرو په وړاندې ډېر بېوسه يم، داسې چې هرڅه ته ګورم، خو د اظهار وس يې راسره نشته. خو هغه سيوری بيا هم ما له غټې ګوتې نيسي او د انځور د کښلو غوښتنه کوي.

له ځانه سره ورو په کټ کې اوړم، لاسونه او پښې مې کلکې تړلي احساسول، په سترګو مې توره پرده وه، له ځانه سره مې وويل:
لکه چې دا زما خپل روح دی. اوس زما له تنه الوتی دی او غواړي چې له ما او زما له تنه کسات اخلي، خو هغه راته په ټينګار وايي:
ګوره دا دی دروازه. د مېز له سره کاغذ او پنسل رااخلي او وايي: د ټوټو نانځکه (ګوډۍ) خو دې راته جوړه نه کړه. د نانځکو (ګوډيو) جونګړه دې راته په لغته ووهله وبجاړه دې کړه، خو اوس ما ته يو انځور وکاږه. په همدې کاغذ او پنسل يې وکښه ...
ورته وايم:
څنګه يې وکاږم؟
يوه ناوې رسم کړه، يوه ماشومه ناوې چې لاسونه يې په نکريزو سره وي او له هغې سره يو ځای مينه احساس او ربښتينوالی هم وکښه. داسې انځور چې هم د عطرو بوی ولري او هم د ناويتوب احساس او عاطفه.
ـ ورته ومې ويل چې زه له دې خبرو اوس بېوسه يم. زه په ښوونځي کې هم په رسم کې بېوسه شاګرد وم. ما نه شوای کولی چې رسم وکاږم، خو زه ستا سيوری ستا روح ... زه درسره مرسته کوم ته پيل وکړه. ورته وايم ښه نو څوک او څنګه انځور؟ احساس او مينه له انځورونو ډېره اوچته ده. د دې لپاره خو تر اوسه د هنر پرښتو کوم رنګونه نه دي پيدا کړي.
ـ نو چې داسې وي او د ناوې د ښکلا په نکريزو سره لاسونه د لونګو ځوندي د هغې سرې شونډې ښکلې سترګې نه شي کښلی، نو بيا يوه مور انځور کړه. يوه داسې مور چې د ختو لويه ټوکرې يې پر سر وي دربيم پوړ ته يې خېژوي. هلته د کوټې بام اخېږوي چې د سپرلي بارانونه او توپانونه يې کوټه راونه څڅوي. په کټ کې مې پښې وغوځولې له ځانه سره مې وويل:
شيطانه کور دې وران شه ! هغې ورو ځواب راکړ:
چېرته چې ربښتينې مينه احساس او صداقت وي هلته شيطان له شرمه هم نه ورځي. هلته چې زه بيدار يم ستا د روح شيطاني برخه په سترګو نه ښکاري. اوس زه يم، زه د دروازې له لارې نه يم راغلی. زه د پردې د ترازې له لارې د سپوږمۍ له رڼا سره راننوتم او د انځور پسې راغلم چې نن به ما ته انځور کاږې. زه خبره يم چې تا د نورو انځورونه کښلي دي، خو زما دې تر اوسه نه دی کښلی. بيا ورته وايم:
نو زه څنګه انځور وکاږم؟ ته يې راته وښايه !
ـ خير چې داسې ده د يوې داسې نجلۍ انځور وکاږه چې پښې ابلې په يخو واورو کې د خپل راتلونکې په لور منزل کوي، خو ګوره چې د هغې مينه او ښکلا هم انځور کړې. او

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا داسې څوک چې د سرپو په نینو لوڅې پښې ږدي او ترخه لوګي یې دماغ سیزي، خو خپله لاره لنډوي او د چا پروا نه ساتي.

خبره ورغبرګه وم: زه به سپینې واورې وکاږم. د سرپو نیني به هم رسمې کړم. د لوګو دندوکار به هم وکښم، خو ته باید وپوهېږې چې ښکلا مینه او صداقت په دې تورو قلمونو نه شي کښل کېدای ځکه چې د قلمونو رنګونه تور شنه او سره دي. مینه رنګ نه لري ښکلا له رنګونو اوچته ده احساس او عاطفه خو لا څه کوې....
ـ نو یو انځور باید اړومرو وکاږې، ځکه چې زه باید دا رسم له ځانه سره ستا د ننبې په توګه ولرم. بې ځوابه پاتې شوم.

بیا یې راته وویل: ولې غلی شوې؟ خبره واوره ! که ته له دې ټولو عاجزه یې، نو د خپلې مور انځور دې وباسه د هغې مینه انځور کړه، د هغې د پیو خوند رسم کړه. د هغې مینه او احساس انځور کړه او د هغې د مینې کور انځور کړه. بس دا به د هرڅه لپاره ښه مثال وي.
بیا مې خوله راجوړه کړه او ورته ومې ویل:
څو وارې مې درته وویل چې: زما پښې تړلې دي، زه بندي یم. زما په ستوني خپسه ناسته ده، زندۍ کوي مې. زما لاسونه تړلي دي. ټول تن او ځان مې په تېرو سیمونو باندې تړلی دی. په پښو کې مې هتکړۍ (ځولنې) پرتې دي. زه د ازادۍ او اختیار بندي یم. د مدنیت مساپر او لاروی یم....

زه اوس له بده مرغه له دغه ډول انځورونو له کښلو عاجزه یم. ته باید وپوهېږې چې مینه احساس او د مینې بوي خوند او لذت د انځورونو کار نه دی او نه خو انځور د دې جوګه کېدای شي چې زموږ د ننني دونیا هینداره شي. خو زه اړ یم چې تا ته داسې سوغات درکړم چې په هغه کې ستا ټولې پوښتنې حل شي.

زما په خبره لږه حیرانه او اوتره شوه ویې پوښتل هغه نو څه دي؟
مه وارخطا کېږه ! هغه داسې ډېر د حیرانۍ شی نه دی، خو کولی شې چې د وختونو په اوږدو کې ستا ټولې پوښتنې ځواب کړي او د زړه سوبه دې پرې وشي. په هغې کې یو څه رازونه دي او بیا مې ورو په ختو (ټوټو) کې تاو کړې هینداره یې د بالښت له لاندې راوویستله. ورو مې ورکړه واخله. اوس د انځور پرځای داواخله. په دې کې ټول انځورونه شته. هغې په بې پروایي سره واړوله وی ویل: په دې به څه وکړم؟
ـ دا زما د مور د لاس ننبه ده هغې ډېره پخوا ما ته راکړې وه ما ته یې ویلي ول:
زما د لاس دا ننبه وساته چې اړ نه وې چا ته یې مه ورکوه. هېچا ته یې مه ورکوه. وګوره په دې کې هرڅه ښکاري، هغه ورته خیر شوه. په هینداره کې یې د ځوانۍ او پېغلتوب مستي او ښکلا د ژوندانه د پېښو داستان د ناوې او هلک د لومړیو غلچکیو لیدو

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

انځور د زړونو درزا د ښکلا رنګونه د مینې او احساس انعکاس او هرڅه موجود ول ورته ومې ویل:
په دې هینداره کې ښه ځیر شه، زړه پکې لیدای شې. یو تن پکې لیدای شې. د مینې او احساس په خوند سربېره د یوه انسان ټول عمر لیدلی شې چې څرنګه پیل کېږي؟ څرنګه پخوالي ته رسي او څرنګه د ببلتانه او جلاوالي ترخه زهر له ستوني تېروي؟

هغه په هینداره کې د مخ په کتو بوخته شوه او د ژوندانه یوه نسبتاً اوږده ماضي یې پکې ولیده.
شپه تر سهاره رسېدلې وه. د سپوږمۍ د رڼا تناب ټول شوی وو او د لمر ځړیکې ته یې لاره پرېښې وه، خو زه د یوه ستړي او اوږده مزله د لاروي په توګه چې د دمه ځای په لټه وي د ژوندانه خوره وهلې دېوال ته تکیه شوم او د تېرې شپې اوږده سفر ته په چرتونو کې ولاړم.

لندن، ۲۱ د نوامبر ۱۹۹۹

ورکه لاره

د موټر ټولې سپرلۍ په درانده خوب ځنګېدلې، خو کله چې موټر د پښه نیولې لاروي په څېر د صنعتي پارک له سیمي د کابل جلال آباد لوی لارې ته ورننوت. له لیرې یې خپل ګرندیتوب نور هم لږ کړ. هلته وړاندې یو سړی له دوو درې ماشومانو سره د سړک پر څنډه ولاړ وو. لاس یې موټر ته نیولی وو او په پرله پسې توګه یې د لاس په اشاره د موټر د دربېدو غوښتنه کوله. هغه ته په نژدې کېدو سره موټر تم شو. څه نا څه د پاخه عمر سړی چې لوګو وهلې کالي یې په تن او پکول یې پر سر وو. په داسې حال کې چې یوه ماشومه یې په غېږ کې وه له دوه نورو ماشومو جینکیو سره موټر ته راوخوت.
ورو د چلوونکي په غوږ کې وپسېد. له جیبه یې یوه څه پیسې راوویستلې او چلوونکي ته یې وروښودې. همدومره پوه شوم چې وی ویل:
همدومره لرم. یخني ده، جنګ دی، نورې راسره نشته پر ما ډېر بد ساعت دی. چلوونکی لومړی دوه زړه شو لکه چې په لړه شېبه کې د جنګ یخنۍ ماشومانو او د خلکو د بد ساعت او بدې ورځې جاج واخیست. بیا یې ورته د تایید سر وخوځاوه یوه خبره یې وکړه:
ځه هلته په څوکۍ کېښنه دغه هم مه راکوه.

محمد اکبر کرګر انځورونه که هینداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

موټر ته د نوي راختلي سړي اکر ډېر وران وو. رنګ يې الوتی او د چا خبره تک زېړ تښتېدلی وو. د ماشومانو هم شونډې وچې وې. درې ماشومې نجونې چې يوه پکې لږه غوټه کې، وه په ځنګ کې کښېنولې. د لاسايښې لاس يې ورته پرمخ راښکود. يوه ډېره کوچنۍ چې د مور له ټټره راجلا شوې وه. په غېږ کې کښېنوله، پرمخ يې ښکل کړه. د هغې په ښکلولو سره يې سترګې نمجنې شوې، خو خپل صبر او زغم يې له لاسه ورنه کړ. شاوخوا يې وکتل د موټر ټوله سورلۍ نوي راختلي سړي ته ځير وه. نوموړی زما ترڅنګ ناست وو. زما هم زړه صبر نه شو ورو مې ترې وپوښتل. صيب تاسې د کوم ځای ياست؟ ما چېرې ليدلی يې.

ـهو زه د کونړ يم.

اروم‌رو به مو د کونړ پر لاره ليدلي وي.

ـهو کېدای شي زه د کونړونو د ولايت يم دلته په کابل کې افسروم، خو اوس... او بيا يې سوړ اسوېلی وکېښ.

ـپوه شوم لږ لږ مې ياد ته راځي.

ـوښه ستا نوم؟

ـزما نوم خان مامد دی. څو کاله وړاندې په دې ودانيو کې زما دنده وه (لاس يې د حربي پوهنتون ودانۍ ته ونيوه) دلته استاد وم.

خو خان مامد بيا له خپلو ماشومانو سره بوخت شو. د وړې ماشومې نجلۍ په لاس کې چې يوه وچه کلکه مړۍ (ډوډۍ) يې نيولې وه کله به يې خولې ته وروړه او کله به يې پلار ته ونيوله. چېغې به يې سر کړې او د پلار په غېږ کې به يې لالچ پيل کړ او د غټې خور غېږ ته به يې ځان اوږد کړ.

د ماشوم په ګونګه ژبه نور څوک نه پوهېدل. يوازې پلار او دوه نورې ماشومانې پوهېدلې. د وړې نجلۍ له لالچ سره به دوه نورې نجونې چې د موټر له ښيښې به يې بهر کتل پرېشانه شوې، غلې به شوې او د ماشومې په د لاسا کولو به يې ځان مشغول کړ. خان به کله ماشومه د هغې غټې خور ته ورکړه او کله به يې بېرته واخېستله. هغې به هڅه کوله چې پام يې وربدل کړي. همدا به يې ورته تکراروله.

هاغه دی توتو وګوره پټې کې ګرځي. وګوره هغه سړي چې ټوپک يې په لاس کې دی، ورته وګوره څومره غټ ښکرونه لري. هاغه ده مورجانه راغله. د مور په اورېدو سره به ماشومه يو دم غلې شوه او حيران حيران به يې وکتل.

موټر په تونده سره د ماهيپر له پېچومي راښکته کېده، خو په موټر کې به ځينې سواره کسان د ماشومې له شور او ځوږ نه ناارامه شول، خو ځينو نورو به ځانونه چوپ او غلي نيولي ول. چلوونکي به هېڅ نه ويل او نه به يې د نجلۍ د شور په باب څه اند ښېنه کوله.

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

موټر ښایسته ډېره لاره وهلې وه. د ګوګا منډې دوکانونو ته راورسېده، پخه غرمه شوې وه. لږ مزله خو ناهمواره سرک ټول له اده بده ویستلي ول. خو نجلۍ د موټر د جمپونو او ټوپونو پر اثر لکه وزر ماتی مرغه ستړې ستومانه تالې والې د خپل پلار په غېږ کې پرېوته او وېده شوه. پلار یې ورته د خپل څادر په پیڅکه پزه پاکه کړه. ګاډی ودرېد ټوله سپرلۍ د غرمې ډوډۍ او د ماسپښین لمانځه ته کښته شوه.

خو خان په موټر کې پاتې شو ترې مې وپوښتل: څه چې کوز شو ډوډۍ نه خورې؟

هغه ځواب راکړ: یره خوا ته مې نه کېږي.

برېښېدل چې ماشومان هم نار نهور ول. زه هم د خان له خبرې سره ښه نیولی شوم له ځانه سره مې وویل لکه چې پیسې ورسره نشته. زړه مې لوی کړ او بیا مې وپوښته:

ـ ما ته ډېر اوتر او ناارامه ښکارې. بیا مې د پیسو ست سلا ورته وکړه، خو د هغه په فکر او روان کې د ماشومانو لوږه د هغه بېوسي او له بلې خوا د هغه غرور سره د خیروشر په څېر په اوږده شخړه اخته وو. د هوټل نوکر راغی او بیا د ماشومانو لپاره ډوډۍ راوغوښتل شوه. او له هغه وروسته خان خپله غمنامه راو سپړله:

ـ هو زه او بیا یې اسویلي وکېښ. اوس حیران یم چې په دې تنکیو ماشومانو څه وکړم او چېرته ولاړ شم.

ـ خبره څه ده؟

ـ پروني جنګ راته ټوله هستي تباه کړه. هر څه یې را نه په خو شېبو کې واخېستل.

ورته حیران شوم. هغه په بند ستوني خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

ـ پرون چې د هوايي ډګر په لور د راکټونو زور شو. یو نالتي زما د کور په انګړ کې ولګېد. زه د دې درې ماشومانو سره په کوټه کې وم.

مېرمن مې په انګړ کې په کالیو وینځلو بوخته وه، توغندی نېغ د هغې پر سر ولګېد. ټول تن یې ورته دانه دانه کړ. د غوښو بوټۍ یې د راټولولو نه وې، بلکې پر دېوالونو نښتې وې. همدومره مې وکړل چې په انګړ کې کنده وباسم او په کمپله کې د هغې غوښې راټولې او هلته یې خښې کړم.

هو هغه مې خاورو ته وسپارله. نژدې یوه ګاونډې راسره مرسته وکړه. له هماغه خښتو چې هغې ترې نغرې جوړ کړې وو پر قبر مې ورډېرې کړې.

او بیا یې ستونی ډډ شو، ماشومانو ته یې د سترګو له لاندې وکتل:

ـ اوس نو کور د هغې مړستون دی لکه چې ټول کلی او کوځې اوس زموږ د خپلو خپلوانو مړستونونه دي. زه هم د نورو په پل له خپلو دریو ماشومانو سره په نامالومه لار راوهي شوم. نه پوهېږم چې اوس چېرته لاړ شم او په دې ماشومانو څه وکړم؟

محمد اکبر کرګر　　　　انځورونه که هینداره

Samsoor.Com

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګونګوټان

نن سهار چې مې له کړکۍ نه بهر سړک ته وکتل، نو په ټول چاپېریال توره تیاره خپره وه. سړکونه شاړ او خالي پراته ول. دواړو خواوو ته د کوڅنیو ګاډو قطارونه ولاړ ول. لا تور سهار وو. امه شمه نه وه. تور سړک د پولادي او خړو کورونو په مینځ کې لکه تور ښامار اوږد غځېدلې وو. یو نیم ګاډی به د خپلو سترګیو په رڼا سره وځلېده او د هغه په تېرېدو سره به بیا چوپتیا خپره شوه. اسمان هم د تورو باراني وریځو پنډونو اخېړ کړی وو. فکر کېده چې دا تورتم په خلاصېدو نه دی، خو په پرله پسې توګه د تور تمونو لیدلو ستونی خفه کاوه. په تېره هغه چا ته چې هرڅه ورته پردي وي. ان په ځنګ کې نزدې ګاونډی هم د مخ په مخ (مخامخ) کېدو په وخت د شونډو مسکا کوي او کله ناکله چې یې زړه وغواړي یوازې د هیلو (سلام) غږ کوي. هسې خو د لندن اسمان ټول منی او ژمی وریځ وي، خو چې د ځو ورځو لپاره په پرله پسې توګه اسمان وریځ وي او لمر ونه لیدل شي، نو بیا د سړي حواس نور هم مړ ژواندي کوي او د ژوندانه سره مینه او اشتیاق (اشتها) ورو ورو کموي.

په همدې زړه تنګۍ او نفس (ساه) تنګۍ سره د چایو د تیارولو لپاره پخلنځي ته ورننوتلم. هلته بېګاني لوښي له خوراکي شیانو ککړ پراته ول. د مېزونو سر ټول چټلو لوښو او تورو حشرو نیولی وو. پښه نیولی ورته ودرېدم. غوږ مې ورته کېښوده د ټولو ګډو وډو لوښو سره سره بیا هم ما هېڅ لاس ورنږدې نه کړ. یو ډول نامحسوس اواز مې تر غوږ شو. په کور کې، بهر او په انګړ کې هېڅ ښکالو نه وه. توره خړه وه، لمر خو هسې هم نه وو، رڼا ورکه وه. اسمان تک تور وو، ځمکه هم ورسره توره وه، خو یوازې څراغونو په سړک کې سترګکونه وهل.

لږ نور هم ځیر شوم. د پخلنځي د دېوالونو په سوریو کې د کور د ډېرو پخوانیو ګونګوټانو (کاکروچانو) د شور زوږ ګونګوسې ختل.
ګونګوټانو پخپلو مینځو کې سره شور زوږ جوړ کړی وو. یو بل ته سره په ناندریو بوخت ول. یو بل ته یې کیسې کولې او پر یو بل یې ملنډې وهلې. د هغوی تر مینځ هم د کترو او کنایو بازار ګرم وو.

زه چې د بهر چاپېریال او دننه زړه تنګۍ ځخه ډېر په تنګ وم. ما هم داسې احساس کاوه لکه چې اوس ګونګوټ شوی یم. یو وار مې ځان ته ټکان ورکړ نه، نه. سمه ده زه هم مسخ (بدل) شوی یم لکه ګونګوټ. (کاکروچ) یم، ایا کېدای شي انسان کاکروچ شي؟ ولې نه ګونګوټان خوراک ته اړه لري او د خوراکي شیانو په ځای کې ژوند کوي – بنیادم هم د

محمد اکبر کرګر　　　　　　انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوراک پسې دوه خپلې او دوه نورې پور کوي – دواړه د ځمکې پر سر ژوند کوي. دواړه ژوي دي، دواړه زېږون او لنگون کوي. دواړه خوښ او خوندي ځایونه خوښوي او دواړه او دواړه ... په انسان کې د هرڅه ځانگړنې شته. نو ځکه خو د گونگوټانو اوازونه اورم، نو زه هم یو تیار عیار (سوټ موټ) گونگوټ یم. خو نه داسې به هم نه وي ځکه که خبره داسې مطرح شي چې زه گونگوټ یم، نو دا نوي دوران ته رسېدلي گونگوټان به ما ومني؟ چې ځواب منفي دی.

په هرحال خبره د دې کور د گونگوټانو ده او شخړه هم په دې کې ده چې

گونگوټ په پښتو ژبه کې هغه حشره ده چې وزرې لري او په مرداریو کې گرځي. خو دلته له گونگوټ څخه هدف هغه حشرات دي، چې یوازې د خوراکي څیزونو د ساتلو په ځایونو کې ژوند کوي. له گونگوټانو څخه هدف هماغه کاکروچان دي چې په کابل کې یې مادرکیک بولي.

خو اوس زه د گونگوټانو په نړۍ کې یم. دوی هم بېله دونیا لري، دوی هم بېلې ستونزې لري او دوی هم خپل کبر او غرور لري. خو زه د هغوی خبرو پر سر واخېستم او نور یې هم شېبه په شېبه ځان پسې راښکودم. ما هم ځان د هغو په څېر د پاتې خوراکي شیانو په لوښو کې ولید. د هغو په څېر مې ځان له وزرو او بې شمېره پښو سره احساس کړ. نه یوازې احساس، بلکې هم داسې یو حالت د یو گونگوټ په څېر، د هغو په څېر چې پر ما یې د ځان په څېر حساب نه کاوه. پوره گونگوټ یم. نو چې گونگوټ یم، نو بیا د بیروني نړۍ یوه کیسه درته کوم. له همدې سره یې په درنگ شېبه کې یوه پېښه زما په ذهن کې راژوندۍ کړه او هغه په دې ډول وه چې:
یو وخت زه ډېر کوچنی وم او په خپل کلي کې له خپل مورو پلار سره په یوه کوټه کې اوسېدم. ښه مې په یاد دي چې کله به مې مور له خوبه راپاڅېده، نو ارومرو به یې زما بړستنه کتله او چې لږ څه به نیمکښنه وه هغه به یې راباندې ښېرته سموله. او چې کله به په خوب کې ناارامه وم، نو ارومرو به مې مور راپاڅېدله او زما پوښتنه به یې کوله. نو که خبره د وېرې او ترهې وي، نو هغه وخت لا هم دومره نه وم وېرېدلی. ځکه هغه مهال به یوازې زما په شونډه تاوخال راختلو، خو اوس د گونگوټانو دونیا زما د رگونو وینه وچه کړه او زه یې د خپل نوعیت په باب (اړه) له بیرونۍ نړۍ سره په پرتله کې په شک کې واچولم.

په هرحال ما د خپل ماشومتوب کیسه کوله. اصلي خبره دا وه چې یو وخت زما پلار یوه نوې کوټه جوړه کړې وه. د زړې کلا په خوا کې وه. کوټې هم زړې کلا ته لاره درلوده او هم یې بېله دروازه درلوده. یوازې غوا او غوایي به د نوې لارې راننوتل دا لنډه لاره وه. بنیادمانو کولی شول له دواړو لارو گټه واخلي، خو اوږده لاره یې غوره بلله او پر هغې عادت ول.

محمد اکبر کرگر — انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدغه کوټه کې چې يوه شپه سهار له خوبه پاڅېدم، نو په تورتم کوټه کې مې د پتنګانو بنګاری تر غوږو شو. مېږيان هرې خوا ته الوتل. مور مې ژر لالټين ولګاوه. د رڼا په لګېدو سره يې سملاسي بسم الله الرحمن الرحيم وويل او سملاسي په دې لټه کې شول چې د وزر لرونکيو مېږيانو د راوتلو ځای پيدا کړي. کله چې زما مورو پلار له کټونو کوز شول، نو سملاسي يې په نغري سترګې ولګېدې چې درزونه پکې شوي ول او له هغه درزونو د مېږيانو لښکر راوته ټولو د شش کلمو په ويلو پيل وکړ، دوعاګانې سر شوې. د مېږيانو راوتل يې د قيامت نښه وبلله، خو مور مې په دې ټينګار کاوه چې مېږيانو ته چې خدای په قهر شي، نو وزرې کوي. هغې د نورو د پوښتنو په وړاندې په دې ټينګار کاوه چې دا يوازې متل نه دی، بلکې کتابي مساله ده او د کتاب په خبرو کې هډو دروغ نشته. خو زه چې اوس هم فکر کوم دا خبره رښتيا چې بې بنياده نه وه ځکه چې کله به مېږيان له خپلو سوړو راووتل، نو بيا خو بېرته خپلو کورونو ته نه ننوتل، بلکې ورکېدل به، تری تم کېدل به او د هوا مرغانو به خوړل.

خو دا چې زه ترې سر ټکوم دا ګونګوټان دي. دا هغه مېږيان نه دي، خو يو ورته والی لري. نه يوازې ورته والی، بلکې زه هم ورسره ورته يم. زه هم د ورکېدو په حالت کې يم. ځان له ځمکې پورته او له اسمانه کښته په فضا کې احساسوم. داسې ګونګوټ چې له ځمکې سره يې اړيکي شلېدلي وي ځوړند وي. د منځ ابښودو مجال ورته نه وي. پلې او رښښې يې غوڅې وي، خو يو ورته والی لرم يا يو ورته والی سره لرو. موږ ګونګوټان او هغوی مېږيان، او هغه دا دی چې دواړه حشرې دي او دې ګونګوټانو ما ته هغه د ماشومتوب کيسه راژوندۍ کړه. وی ترهولم، وی وېرولم ځکه دوی د بنيادمانو په څېر خبرې کوي. او هماغه شان عمل کوي. انتقاد کوي، ناندرۍ کوي، خو نه پوهېږم چې زه ورته د مېږي حيثيت لرم او که دوی هم په خپل موقعيت پوهېږي. خو دا ګونګوټي څه بل شان دي. کله چې په کور کې غړغوړ او ښکالو ورکه شي، نو بيا د يو تور لښکر په څېر له خپلو سوړو راووځي.

خو زه دا احساس کوم چې ما هم تغيير کړی دی. له هغه ورځې چې زه دې کور ته راغلی يم ما هم ډېر بدلون موندلی دی. زه هم ځان ګونګوټ احساسوم ورو ورو انساني کړه وړه له لاسه ورکوم. لکه دې نورو چې ان له پخوا يې نه درلودل او په دې وياړ هم کوي او حق لري چې وويارې ځکه په خپل نوعيت خبرتيا او شعور پيدا کول د وياړ جوګه وي.

هو خبره مې دا کوله چې کله ما دې کور ته کډه کړې او له دې ګونګوټانو سره همکاسه شوی يم، نو په بې مانا او بېهوده ډول په دې هڅه کې وم چې څرنګه دا ګونګوټي ورکې کړم. له ډېرو کسانو سره زما مشوره بېځايه او بې مانا او بې ګټې وه ځکه چې زه په دې نه پوهېدم چې دا ګونګوټي ډېرې هوښيارې او د چا خبره چې د شيطان سر يې ګرولی دی.

محمد اکبر کرګر　　　　انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دغه ورځ مې ناڅاپه یو څه په ذهن کې وګرځېدل. ومې پتېیله چې راځه نن د دوی د ذهنونو په دهلېزونو کې قدم ووهه، نو ځکه خو مې ځان له دوی څخه هم کوچنی کړ او بیا د دوی د ذهن دهلېزونو کې پلی شوم.

ما ته د ګونګوټانو دونیا ځکه ډېره نوې او عجیبه ده چې ما له مخه دا ډول تصور (سوچ) نه کاوه. زه یوازې په لندن کې له دوی سره مخامخ شوم او بله دا چې زما د کور کلي او لندن ډېر توپیر دی. ما د لندن په باب په خپل کور وکلي کې ډېر څه اورېدلي ول. زموږ په کلي کې خو لندن ته خلکو ولیت (ولایت) ویل. ښه مې په یاد دي کله چې به ما د لندن نوم واورېد، نو سم د واره به مې په ذهن کې یو شیش محل راژوندی شو. پاک سوتره چې هروخت پکې لمر وي. نه تود او نه سوړ، نه منی او نه ژمی. نه پکې باران او نه پکې ږلۍ. او د لندن د انسانانو په باب مې هم دا ډول فکر کاوه چې ګواکې دوی به بدل وي. کینه او رخه به نه لري. ناروغي به نه لري ان تشناب ته به نه ځي او متیازې به هم نه کوي او دا ځکه چې کله به کوم کس له لندنه زموږ کلي ته راغی، نو په شمېر خبرې به یې کولې او د ښنلو لپاره به یې ځانګړې او به ګرځولې. نورې ځانګړنې به یې نه درته وایم.

البته له تاسو دې پټه پاتې نه وي چې یوې بلې خبرې هم زما تصورات (سوچونه) پیاوړي کړي ول او هغه د جنت په باب د ملایانو مسالې وې. کله چې به کوم مړی وشو، نو د هغه د ښخولو په مراسمو کې به یې په ډېر خوند جنت ستایه او یا به یې د جمعې په لمانځه کې پرې خبرې کولې، نو له خونده به یې خولې ځګونه وکړل. حورې او غلمان به یې سره لاندې باندې کړل. د شېدو او شاتو په ویالو کې به ملا خپله ورګډ شو او ښه په مزه به یې پکې ولمبل. او چې پر منبر به یې یو اوږد اررمی وکړ، نو د جنت د ستایلو یوه برخه به هم پای ته ورسېدله. ما هم فکر کاوه چې کېدای شي د ملا په قول جنت هم دا لندن وي.

خو لنډه دا چې د ځمکې د سر جنت هستوګن ټول دا ناروغۍ لري. د ټولو له خولو یو او بل ډول بوي هم ځي. او دومره امر ونهی یې اورېدلې ده چې بل نابلده ووینې، نو بیا ورته ځان داسې وپړسوي چې خپلې ټولې سپورې سپکې په خورو دوړو بدلې کړي او دا ځکه د خپلې روغتیا انډول برابر کړي.

په هرصورت خبره بیا هم د ګونګوټو ده. دا اسیایي ګونګوټې نه دي چې زه ترې په تنګ یم او زما د سر په کاسه کې اوس او به ځښي، بلکې دا لندنۍ ګونګوټې دي، نو ځکه خو د دوی د اوږو ارتول هم توپیر لري. حرکات یې هم بدل دي او د شونډو له پاسه هر چا ته خوله چینګول خو یې په رګونو کې ځای نیولی دی. هغوی چې لږه موده یې شوې ده په مورنۍ ژبه خبرې کوي، خو هغوی چې هم دلته اوس راپورته شوي دي په ډېره انجړ انګرېزي خبرې کوي.

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

samsoor.com

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زما د کور ګونګوټې په زړه پورې مخلوقات دي او څکه خو ترې زه دوه سپړمو ته راغلی یم. دوه سپړمو ته نه، بلکې غواړې ما هم د ځان په خبر کړي. سره له دې چې ما په خپله ګله کې نه پرېږدي. په دوی کې هم سیالي او شریکي خپل اوج ته رسېدلې ده. یو د بل پسې خبرې اترې، ګپ شپ، راشه درشه او هرڅه لندني دي او د اوږو ارتول یې هم لندنی عادت شوی دی. کله چې یو وار بیا د یوه زلموټکي هلک ذهن ته ورننوتم پخوانی نوم یې داود وو. خو ده ځان ته ډیوېډ ویل او خپلو دوستانو ته یې هم ویل چې هغه ډیوېډ ونوموي. په هغه خپل نیکه دا نوم اېښی وو، خو د دې لپاره چې د لندن بومیان (اصلي اوسېدونکي) یې ونه پېژني او له هغوی خپل نوعیت او نسل پټ کړي، نو په نوي نوم به یې ټینګار کاوه. د یوې بلې ګونګوټې ذهن خو دومره له خبرو ډک وو چې ما ته پکې د قدم وهلو لاره هم نه وه او د پښې اېښودلو ځای خو هډو درک نه وو. د هغې خو دا تکیه کلام وو چې لړل لړل دې اخوا ته کړه او دا وو ایه چه څه لرې؟

هروخت چې به مې دا خبره واورېده، نو سم د واره به مې د بالاباغ د کلي د دوه تنو ښځو جنګ را په یاد شو، چې کله به په کوڅه کې په جنګ ستړې شوې، نو بیا به د بام سر ته وختې او خپل ټول نیکلي چاینکونه او ان د ناوېتوب سره برستنه به یوې بلې ته وروښوده او ویل به یې چې زما له دې سره یې وو ایه. زه دا لرم ته یې لرې؟ په کابل کې هم یو وخت داسې وه کله به چې پخواني یاران سره مخامخ شول، نو یوه به له بله پوښتنه کوله چې په څویم بست کې کار کوې. که هغه بل به په ټیټ بست کې وو، نو لومړني به ژر بهانه کوله او رخصت به یې اخېست څکه پخوانی یار به یې خپل سیال نه ګاڼه.

ما چې په دې ټولو خبرو سوچ وکړ او بیا مې د ګونګوټو ذهنونه وپلټل او بیا مې خپل ځان ته فکر شو. لږ څه شاکي (ټکنی) شوم او په دې خبره مې لږ څه سر خلاص شو چې ولا لندن رښتیا چې هر څه بدلوي ان جنسیت بدلوي. نر ښځه کوي او ښځه نر کوي. بنیادم ګونګوټ کوي او ګونګوټ په خبرو راولي. سم د واره مې پر سر لاس تېر کړ چې ګواکې ښکر مې نه وي شوی، خو له نېکه مرغه چې سر مې د پخوا په څېر هوار وو، خو تلوسه او اندېښنه راته پیدا شوه. د څېنو نورو څو تنو په باب مې هم اندېښنه وه او په دې هڅه کې وم چې کله به وي چې له ما سره لمبا ځای ته ولاړ شي چې کله کالي وباسي او له شاه یې وګورم چې د سورین له پاسه یې غوښه او هډوکي نه وي راشنه شوي.

خو زما له ذهنه هم دا مهال د بنجاره هټۍ جوړه وه له هر ډول سودا او اندېښنې نه ډک وو. خو د ګونګوټو ملنډو هم داسې دوام درلود او هم دا به یې په کنایو (اشارو) کې سره ویل چې کله به وي چې د دې اسیایي لکۍ ورغوټه کړو او له دې کوره یې وباسو. د ګونګوټو همېشنۍ لاس وهنه او بې شمېره کترې کنایې نورې وروستي حد ته ورسېدلې. ټیم (وخت) ورکول یې نور له اندازې زیات شول. په دې کنایو او کترو یې ما ته د کابل یوه رواجي اصطلاح را په زړه کړه: یو شمېر کسان چې «نوي دوران» ته رسېدلي یې بلل،

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې کسان ول چې نوي د ښاري ژوند سره اشنا شوي ول او د خپلې تېرې ماضي سره يې د چا خبره قطع وبريد کړی وو (بس/ختمه کړېوه) او چې پلار يا کوم کليوال به يې دفتر ته ورغی، نو سم د واره به يې سکرتر ته وويل چې دی خو زموږ دهقان دی. زما د ځمکو صاف کار دی، ډېر ښه سړی دی. لږ چای ورته ورکړه او د سروېس کرايه هم ورته ورکړه او رخصت يې کړه. خو اوس چې د ګونګوټانو (کاکروچانو) نړۍ ګورم او يا د هغوی په ذهن کې يم نو يو بدلون وينم. داسې بدلون چې ته به وايې يو وار بيا مورواکی نظام په ګونګوټانو کې سر راپورته کړی دی.

زه لا په دې فکر کې وم او د هغو ی د ذهن په دهليزونو کې په قدم وهلو وم چې ناڅاپه دوه زلموټکي ګونګوټان له خپلې سوړې نه چې د الماری په روک کې يې ځای نيولی وو راننوتل او په انجړ انګرېزي يې د هيلو (سلام) غږ وکړ او بلې خوا ته تېر شول. نورو ګونګوټانو خپل ښکرونه رانيغ کړل او يوه بل ته يې د شونډو پر سر انګرېزي مسکا وکړه او بيا يې خپلو خبرو ته دوام ورکړ:
د کور دا اوسنی لانتي (لعنتي) اوسيدونکی ډېر بد سړی دی، له ده يې ښځه ډېره بده ده. هغه کری ورځ په پلورنځيو ګرځي او زموږ لپاره د وژونکو داروګانو نومونه اخلي او بيا دغه داروګان موږ ته راوړي او هره شپه يې پر موږ ټرايي «ازمايي» کوي. بلې ګونګوټې چې ځان ته يې څه ويل په خبرو خوله راخلاصه کړه وی ويل: دا د کور اوسنی اوسېدونکی ډېر نمک حرامه دی خپل او پردی نه ګوري. د مېز پر سر خو خځوځکی بيخي نه پرېږدي. په خپله خو انکم سپورټ (income support) اخلي، خو پر موږ يې پاتې شوي خواړه هم پېرزو نه دي. د دې کور مخکېنی اوسېدونکی چې هر چېرې وي ښاد او اباد دې وي. هغه يو اصيل «پکی» وو، مهاجر «پکی» وو. د پاکۍ په کيسه کې نه وو. پخپله يې موږ له ځانه سره په کاسه او په پشقاب کې پرېښودلو. هغه ډېر زموږ خيال (پام) ساته. ګونګوټ «ب» يې په خبره کې ورننوته او سم د واره يې وويل: زه خبر يم ده خو ډېر ځله لاند لارد land lord (د کور څښتن) ته هم زموږ له لاسه شکايت کړی دی او د هاوسنګ housing افسرانو (کور مېشتۍ کارمندانو) ته يې هم څو څو وارې ويلي دي. خو د هغوی دې کور اباد وي چې د اوسني ګاونډي په خوله يې پياز هم ونه خوړل. د هاوسنګ (کورمېشتۍ) افسر (کارمند) ورته وويل چې ګونګوټان مضر حشرات نه دي او موږ يې چاره نه شو کولی، خو ګونګوټ «الف» څرګنده کړه او د «ب» خبره يې د خپل پوز په برېتو تاييد کړه وی ويل چې دی هسې خپل وخت عبث تېروي.

د هاوسنګ افسران (کورمېشتۍ کارمندان) او مستر (ښاغلی) سبز سنګهه ښه پوهېږي چې موږ څوک يو؟ موږ بومي يو. زموږ وينه رګونه او وزرې برېتش دي. موږ خو بايد د يو جنګ ځپلي اسيايي سره برابر نه کړي. «الف» ورسره ومنله او په ډاډ يې ورته وويل: داسې داروګان چې د کور اوسنی ګاونډی يې راوړي لکه «ريد» دا خو زموږ نسوار هم نه دي او نه خو پر موږ څه اثر کولی شي. ده ته خو په کار ده چې ان له موږ نه

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه وکړي چې څه پخوې، چېرته ځې او له چا سره راشه درشه کوې. چا ته مېلمستيا ورکوې او د چا بلنې ته ورځې؟ ده او مېرمنې ته خو په کار دا ول چې له موږ پوښتنه وکړي چې د اونۍ په بېلابېلو ورځو کې څرنګه جامې واغوندي. په څو بجو وېده شي او په څو بجو له خوبه پاځي. رښتيا چې د لويديځې نړۍ د ازادۍ يوه غټه نيمګړتيا هم دا ده چې هېڅوک خپل حد او اندازه نه پېژني، بلکې د خپل موقعيت سره پردی کېږي او د بحران اساسي ټکی هم دلته دی. ده ته په کار ده چې موږ په کاسه کې، په پشقاب کې ان د چايو په پياله کې او ان د ډوډۍ په هغه توست toast باندې چې مسکه (کوچ) او مربع پرې وهي موږ ته اجازه راکړي چې لږه څکه ترې وکړو او هم زموږ درناوی بايد وکړي. دی بايد په دې وپوهېږي چې د ټوکرۍ ډوډۍ ورسره زموږ شريکه ده. ښځې او ماشومانو ته هم بايد ووايي چې هسې موږ ته غاښونه ونه چيچي او نه خو پر موږ ټيم پاس کړي. زموږ رګ وربښه لندنۍ شوې ده. دلته بايد د خپل وطن پېښې ونه کړي او نه خو راته له ځانه د پخوا په څېر پوځي منصبدار جوړ کړي. دا لندن دی. دلته د بوډۍ ټال دی، د بوډۍ له ټاله چې هرڅوک تېر شي د هغه جنسيت بدلېږي. دلته هم نر ښځه کېږي او ښځه نر کېږي. زما نر ته ګوره څومره ښه ګونګوټ جنټلمين دی. يوازې ګونګوټ نه، بلکې په ګونګوټانو کې جنټلمين دی، نو ځکه ورته زه ګونګوټ جنټلمين وايم.

څومره ښه سړی دی، زما يوه خبره شا ته نه غورځوي. زه ورته هر سهار مهالوېش ورکوم. له سهار نه تر غرمې پورې ملا چرګک وي او له غرمې وروسته بيا فيلمرغ شي او چې ماښام کور ته راننوځي، نو سم دم زموږ او ستاسې په څېر ګونګوټ جنټلمين وي، خو زه د دې کور او سېدونکي ته حيران يم. دا عجيب مخلوق دی. زموږ ګونګوټان دې خدای د ده له سيوري وساتي. په ده لا د لندن اوبه ښې نه دي لګېدلې، دی اوس هم هماغه د افسرانو پېښې کوي او له دې خبر نه دی چې:
لاړې لاړې چې به ته پرې نازېدلې هغه لاړې
آ، کوترې، آچوغکې او خراړې،
دی هېڅ په خبره نه پوهېږي خپل موقعيت او زموږ موقعيت نه پېژني. غواړي چې په رڼا ورځ ورته د اسمان ستورې وروښايم لکه چې غواړي لکۍ يې ورته غوټه کړم او په راغلې لار يې رخصت کړم....

خو زه لا د دوی د ذهن په دهلېزونو کې وم. داسې احساس مې کاوه چې اوس نو له ځمکې څو فرسنګه اوچت يم. پښې مې هم له ځمکې جګې دي. له ځمکې جلا يم، ترې پورته يم. نورې مې پښې نه ورځي. ناڅاپه مې خپل قبر ته پام شو او بيا مې ځان ته پام شو مړه د اوس غم کوه. د قبر او هډيرې غم دې نور مه کوه ژوندی دې ژاړه.

خو ناڅاپه ټکټک شو او د کور مېرمن په دروازه راننوته. د سودا خلته يې په لاس کې وه په وېر او ساه وتيګاه وه. سملاسي يې خلته په دهلېز کې وغورځوله وی ويل: دا واخلئ!

محمد اکبر کرګر — انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو ډول سپړۍ مې راوړي دي چې د ګونګوټو لپاره ټک وپترۍ دي. او بيا يې په وېر او سرخوږۍ وويل خدای خو دې مو ژر له دې ګونګوټو خلاص کړي. له دې نه خو هماغه ... ښه وو چې راسا (سملاسي) يې وژل کول.
سملاسي ګونګوټ «ب» ته ورننږدې شوه وی ويل:
دی لېونی ته ګوره. وايې چې يو سړی چا په کلي کې نه پرېښوده، هغه ويل اس مې د ملک کره وتړئ !

دی لکه چې د لندن نه خبر نه دی؟ لندن خو قانون لري لکه چې غواړي د سوتهال پر سړکونو هم را نه وننه ګرځي. ملګري يې ورزيا ته کړه، دی له ځانه خبر نه دی. نن دی که سبا دی دا مال د زرغون شاه دی. ان شاءالله چې د مازيګر ومابنام ترمينځ به يې بل کور ته کډه کړي وي ځکه چې دی زموږ بېحرمتي کوي. ناسپاس دی، نمکحرامه دی او د خپل ځان او زموږ ترمينځ توپير ته قايل نه دی.

د دې خبر په اورېدو زه هم د هغوی د ذهنونو په دهلېزونو کې پاتې شوم. له هماغه ځايه مې کتل چې کوچني زوی مې پاکټ د مېرمنې مخې ته کېښوده او ورته وی ويل: دا پوسته رسان (ډاګي) سهار مهال راوړی دی. ترې وی پوښتل څه يې ليکلي دي؟
- ته يې خپله ولوله چې د خولې خوند دې جوړ شي.
کله چې هغې د پاکټ سر بېرته کړ، نو يوه جمله يې تر ستر ګو شوه چې ليکلي يې ول:
کډوالـه کډه دې په شاه کړه او بل کور ته دروم ه !

لندن، ۵ جنوري ۲۰۰۳

ژړا په سندره کې

او کله به چې نازنينه د کور له کاره وزګاره شوه، نو ورو به يې د خپل پام د اړولو لپاره د دېګ پر سر پوښ ګوتې کېښودې او په غريو نيولي اواز به يې دا زمزمه پيل کړه:
دلبرم دلبر خانه خرابم کرد چشم شهلايت ديده پر ابم کرد
دلبرم دلبر.

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بیا به یې له واره مړې اوښکې په سرو اننگو راماتې شوې له خبرو اترو به ووته. ستونی به یې ډډ شو. یو وار به یې سترگې پورته د دالان پر چت وگنډلې او بیا به یې خپلو دوه ماشومانو ته پام شو. ځان به یې ونیو د زغم او صبر یوه څپه به یې لکه د زهرو گوټ له ستوني تېره کړه او خپلو بچو ته به یې وویل:

ولې غلي شوئ راځئ چې په گډه سره دا سندره ووایو او بیا به ریدي او نرگسې هم د مور سره یوځای سندره پیل کړه.

د لبرم دلبر خانه خرابم کرد   چشم شهلایت دیده پر ابم کرد

دلبرم دلبر...

ماشومانو به که له یوې خوا شونډې په سندره رپولې، نو له بلې خوا به یې ځانونه د مور په سترگو کې ځای کړي ول او د دې لپاره به یې هم خپلې شونډې رپولې چې د مور خبره یې ځمکې ته ونه لوېږي او له دې سره به د مور په اننگو کې غرق ول. خو نازنینې به هم د دې لپاره چې هم خپل پام بدل کړي او هم د ماشومانو پام، نو ښایسته زیات وخت به یې په دې شان تېراوه. خو کله به یې چې د ربدي او نرگس په شونډو او ماشومانه لهجه د سندرې همدا سر واورېده، نو بیا به د مور اننگو ته ځیر شول او بیا به په فکرونو کې ډوب شول او د مور د اننگو له پاسه به د راروان سېلاب په څپو کې لکه نېزه وړې لاهو شول او سندره به هم یو دم غلې شوه. مور به یې یو ناڅاپه کمکۍ لور نرگسې ته وویل:

ـ خو ته ژاړې کنه. مور به یې د پخلاینې په دود وویل:

نه لورجانې زه خو نه ژاړم ما کله ژړلي دي. ما هېڅکله نه دي ژړلي هسې ټوکې به نه کوې. راځئ چې په گډه سره سندره ووایو او بیا به یې د کورس په ډول اواز پورته کړ.

ربدي به هم اواز پورته کړ او کله به یې د سندرې په مینځ کې راودانگل.

ـ مورجانې ته مورې ته ښتیا ووایه زمونږ کور چا خراب کړ؟

مور به یې د حیرانۍ او لږې خندا نه وروسته وویل:

ـ ای کمعقله مورې کله بل کور درلود. همدا زمونږ کور دی زمونږ کور هېچا نه دی خراب کړی.

ـ خیر نو ته یې ولې په سندره کې وایې او چې د مور په اننگو به یې د اوښکو راروان رود ته وکتل، نو بیا به یې وسوسه زیاته شوه او وبه یې پوښتله:

ـ زه نوره سندره نه وایم ځکه چې ته له سندرې سره ژاړې. ما ته هغه سندره ووایه چې خوشالي پکې وي.

ـ بچیه جانه (ځویه گله) بله سندره مې نه ده زده.

ـ دا دې له چا نه زده کړې ده، خو له هماغه نه به دې بله زده کړې وای.

ـ دا خو مې ستا له پلار نه زده کړې ده او هغه بله را ونه ښوده.

ـ نو همدا یوه.

ـ هو همدا یوه او بیا به یې د زوی پر سر لاس راښکود او ورته وبه یې ویل:

محمد اکبر کرگر   انځورونه که هېنداره

samsoor.com

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بچی جانه (ځویه گله) تا دې خدای ځلمی کړي. ټولې سندرې خو د خوشالۍ نه وې او ټولې سندرې خو سړی نه خوشاله کوي او بیا به وړې نرګسې هم د مور خبره غوڅه کړه:
ـ نو چې خپه کوي دې ولې یې وایې؟
ـ خو کله کله ښې وي چې وویل شي.
ـ نو د څه لپاره ښې وي؟
ـ ته اوس دا خبره پرېږده. راځه چې سندرې ووایو.

*** *** ***

ښایسته زیات وختونه تېر شول. نیازبیبۍ ډېر رازونه په خپل زړه کې وساتل. رېدی هم بوتکی شو. نرګسه هم د لوبو وینځلو شوه، خو نیازبیبۍ خپل بچي په امیدونو رالوی کړل. د نن سبا په هیله او په دې هیله چې څانګه به نن سبا کې ګل شي. ژر به ستاسو پلار کور ته راشي. هغه په لنډ سفر تللی دی او چې کور ته به یې څوک لیرې خپل خپلوان هم راغلل، نو په دې خبره به یې ملایان کړل چې ګواکې ماشومان هم د خپل پلار د راتلو په هیله دي.

خو د جنګ ښامار د ډېرو ځلمو سرونو لو وکړ او د ډېرو شاه ځلمیو د تنو سرونه یې ټوپ کړل، خو نیازبیبۍ د خپلو ماشومانو د پلار د ژوندانه ټوله بوده او تنسته په یوه سندره کې راغوټه کړې او تل یې په ژبه او تن بار ګرځوله.
شپې ورځې تېرې شوې. ډېر د غم ژمي سبا شول، خو لړی یې هېڅ ونه شلېدله. یوه ورځ چې د مني ساړه لا نه وو لګېدلي. ماشومان په کوڅه کې په لوبو اخته ول. رېدی هم د کوڅې د لوبو شوی وو. ټولو ماشومانو د جنګ پېښې کولې. یوه ډله به د بلې پر وړاندې د دېوال څنډې ته پټېدله او په مقابل لوري به یې د خولې باړونه چلول. جنګ اوس زموږ د کوڅو مینځته راغلی وو او دا مهال یې زموږ کوڅو او انګړونو ته هم لاره کړې وه. لوبه هماغه لوبه وه، خو توپیر یې درلود. د ماشومانو لپاره د لویانو د پېښو او نخرو تمثیل وو. یوازې د لویانو د ساعت تیرۍ لوبه نه، بلکې د ماشومانو لپاره هم د ساعت تېرۍ هغه وه.

زموږ د کلي شینو چې هر وخت به یې د یوه بېرحمه جنګیالي په څېر پایڅې شلېدلې پزه راروانه او د بدن غړې به یې په خپل وس او اراده کې نه ول. د یوه خونخور کجیر په څېر به یې د نورو ماشومانو له زړونو خوند اخیست. ټوله ورځ به یې د خلکو لنګې سپۍ کوړنجولې. د مچیو چکونه به یې راپارول او د کلیوالو له شپولونو نه به یې لوګي اسمان ته جګول. نن یې د عادت له مخې د رېدي په سترګو کې خاورې وشیندلې. هغه یې وزوراوه او په ځورولو سره یې ټولو هلکانو شینی ملامت کړ.
ماښو له ټولو ترمخه د رېدي ننګه وکړه:
«نا مرده هغه یتیم دی پلار نه لري. موږ او تاسو خو پلار لرو، هغه خوار کی ولې ژړوې؟»

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ «خوارکي خوارکي اسونه په جنګ کې نه ځرېږي، جنګ جنګ دی. پرېږده چې پوخ شي چې کله خپله سترګه له لاسه ورکړي بیا په زړګونو سترګې نیبې راکښلی شي.»

خو ربدي د ځان په نسبت د لومړي ځل لپاره د یتیم خبره واورېده. اوښکې یې وچې شوې، هر څه یې له یاده ووتل. د هلکانو سره د یو مات شوي جنګیالي په خبر یې د جنګ میدان پرېښود. سر پرې وګرځېد داسې لکه چې پاس اسمان پرې څرخي او د پښو لاندې ځمکه یې هم ځغلي لکه چې د پلار د جنازې غږ یې اوس اورېدلی وي. د هغه مړی یې اوس په کور رادننه کړی وي او ځان ته یې فکر شو چې هغه خو ....

په یوه منډه یې د کور پر دروازه ورمنډه کړه. ساوتیګاه پر دروازه ورننوت او په سورو سورو په ژړا شو:
مورجانې ای مورجانې! تا خو موږ ته ویلې ول چې پلار مو په سفر تللی او را به شي. تا خو موږ ته دروغ ویلي ول، ولې دې موږ ته ... اوس زه پوه شوم. هو اوس پوه شوم (سلګۍ) چې زموږ پلار مړ دی او موږ یتیمان یو....
او بیا د ربدي د سلګو سره د نازنیني ژړا هم لکه د غم سندره غبرګه پاتې شوه.
لندن، ۳۰/۱/۱۹۹۹

د ستنېدو سباوون

تېوله شپه مې له وېرې خوب نه وو کړی. ډېر وېرېدلی او ترهېدلی وم. له کوټې بهر وچې ځلې له قهره غاښونه چیچل. په کوټه کې هم له یخنۍ د چا وس نه کېده. د ډزو درزهار او د جنګ د لوګیو له دندوکاره د وېرې یخني هم زما په تن لکه خپسه ناسته وه. ما شوم زوی مې هم دارنګه ترهېدلی وو. ډېره وېره یې لیدلې وه. توپ له هر درز او د راکټونو د باران له هرې شېبې سره به زما په غېږ کې کلک شو. همدومره به یې وویل:
پلارجانه زه نه وېرېږم. زه له ډزو نه وېرېږم، خو یوازې یخني مې کېږي. ما په غېږ کې کلک ونیسه چې یخني مې ونه شي.
خو له دې خبرې سره به یې ژامې لکه د شوې د پانې په خبر ورپېدې. په خپلو خبرو به یې ما ته تسلې راکوله. فکر یې کاوه چې زه د هغه په وېره او ترهه نه پوهېږم. په برستن کې به یې ځان راونغښتو. سر به یې زما سینې ته ښه راجوخت کړ. له سر نه به یې د خولو تریو بوی راپورته شو. ما به هم سپږمې راکښلې او د هغه د تن د خولو او د سر تروه بوی چې پوره یوه میاشت یې ځان او سر نه و وینځلی لږ څه تسکین راکړ.

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه شپه ټوله په همدې شان تېره شوه. څه په خوب او څه په وېره او ترهه تېره شوه. او کله به هم د توپونو درنو گولیو د برېښنا په څېر د تورې شپې په زړه کې لاره کوله او زموږ د خوب مزې به یې هم راغورځول.

د سهار له راتلو نه له مخه د ډزو درزهار غلی شو، خو خوبونه ټول تښتېدلي ول. د کوټې له چته ډېرې خاورې په بړستنو او غوړېدلي فرش پرتې وې. د خاورو مست بوي د باروتو له بوي او لوگیو سره هماغه شان لکه د ډزو اواز چې زموږ د خیالونو په دهلېزونو کې تاوېده راتاوېده او په پوره مسلات (سلا) او شریکه سره یې د نابللو په څېر زموږ سترگې او دماغونه هم سېزل.

له کړکۍ نه بهر توره خړه لېرې شوې وه سهار مهال لگېدلی وو په کوڅه کې د پښو ښکالو اورېدل کېده. یوه تورسرې د خپلو دوه ماشومانو سره چې زړه بړستن یې پر سر وه لکه ترهېدلې مرغۍ اوتره روانه وه.

یو ژوبل سړی هم ورپسې گوډ گوډ کېده په ارتو گامونو یې لاره لنډوله. هېڅ شا ته نه کتل بله ډله هم ورپسې روانه وه. داسې برېښېدل چې هر یو د پښو په ویستو دی. د ښار خلک د یوه تور سېلاب په څېر پر کوڅو او سرکونو سم ول. څوک چابکه او څوک پښه نیولي روان ول. ښار د غم ورا په سر اخیستی وو او واړه ماشومان لکه نېزه وړې د تور سېلاب د څپو له پاسه اوښتل رااوښتل.

د دروازې ټک ټک مې پام بدل کړ. مخ مې راستون کړ او بیا دروازه د راځه په غړ سره نیمکښه شوه. نور ماشومان ټول په خواړه خوب وېده ول. له ذبیح نه مې غوښتنه وکړه راځه راننوزه، خو همدومره یې وویل:
- یوه خبره مې درته کوله په ټینگار مې هغه اړ کړ چې دننه راشي. کوټې ته راننوت پر زړه او ماته څوکۍ کښېناست. ترې ومې پوښتل:
- کور ته خیریت وو.
- هو دا ساعت خیریت وو؟
نو څرنگه په دې توره خړه کې دلته راغلې؟
- هو خیریت، خو زه په تاسې پسې راغلم.
د ذبیح حیرانۍ زه نور هم حیران کړم. د یوې پوښتنې او ځواب په شېبو کې ذهن ډېر لېرې او نژدې ولاړ. حیران شوم چې خدای مه کړه څه ټکه پر چا نه وي رالوېدلي او څه بده پېښه نه وي شوې.

د تورې شپې ډزو او دندوکار درزهار او کړنگهار مې له یاده ووتل له نویو پېښو سره مخامخ شوم. د خپل گاونډي اوترو خبرو زه هم حیران کړم. زموږ د دواړو په خبرو

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماشومان هم له ځايه راپاڅېدل. ټول په خپلو ځايونو کې په تاو برستنو کې کښېناستل په وارخطايي مې بيا پوښتنه راغبرګه کړه:
ما مه حيرانوه اصلي خبره وکړه څه مطلب دی؟ خو هغه په نوره وارخطايي بيا هم وويل:
زه له همدې امله مور له خوبه راپاڅولم او پر تا پسې يې راولېږلم چې د خپل کور خوا ته راستون نه شي او له همدغه ځايه دې...
ـ زه... ولې؟
مطلب دا چې د ځان چاره دې وکړه او خپلې ښځې دې سپکې کړه. د هغه خبرو زه لږ څه حيران کړم او څه بل شان احساس يې راکړ. داسې چې د شکونو جوګه وو. زه يې نور هم اوتر کړم د فکر کولو وس يې راڅخه واخېست.
بيا مې وار ونه شو مې پوښته:
مور دې څه ويل ما ته پوره کيسه وکړه:
ـ مور مې راته وويل چې بېګاه شپه څو وارې ټوپک والا راغلي ول. ستا کور ته ورننوتل. دروازه يې په لغتو ووهله او هر څه لوښې کودې يې چپه کړل. بسترې يې وپلټلې او په مور يې ستا د پيدا کولو ټينګار کاوه او دا يې هم ويل چې....
ـ نو څنګه...
ـ ويلي يې دي بايد خپله...
او بيا يې مخ سور واوښته او په قهر يې راته وويل:
ـ زه يو څه درته وايم او ته لا تر اوسه هم پوه نه يې.
ماشومانو تر دې دمه زموږ خبرې په زړه زړه اورېدې ټول مور ته او زموږ خبرو ته ځير ول.

هغه زياته کړه زه چې راتلم ستا دوه تنه ملګري يې وژلي ول. مړي يې ورته د کور په مخ کې اچولي ول. د هغوی تورسرې او ماشومان يې هم ورته نه پرېښودل او همدا يې تکراروله چې درې بايد پوره شي بيا به يې....

زه غلی شوم زموږ ټولې خبرې ماشومانو واورېدې او د ذبيح د خبرو په اورېدو سره ټول په ژړا شول. ټول مې پرځان پورې د مچيو په څېر ونښتل. ټولو په يو ټينګار سره يې دا خبره تکراروله چې پلاره ته ژر له کوره ووځه ژر ولاړ شه....
خو ماشوم زوی مې تر ښېنو پورې کلک نښتی وو نه يې پرېښودم او په ډېر ټينګار سره يې ويلې لالچ يې کاوه:
ـ زه مې پلار نه پرېږدم. نه يې پرېږدم چې له کوره ووځي. پوليسان به يې د دروازې په مخ کې ونيسي. زه يې نه پرېږدم پوليسان به يې بندي کړي، خو په نرمو خبرو مې د لاسا کړ. د ګاونډي ورېنه خولې مې د سفر د تاج په توګه پر سر کړه چې څوک مې ونه پېژني. غلی له کوره راووتم د ماشومانو پر مخونو اوښکو لارې وکړې. ټولو سکيندې وهلې مخ مې ورستون کړ. همدومره مې ورته وويل: بچو تاسې مه ژاړئ زه سبا ته بېرته راځم. زوی مې تکرار کړه:

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Samsoor.Com

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سبا ته د شپې راشه چې پولیسان دې ونه نیسي ...
او ما بیا په لاساینه وویل:
تاسو مه ژاړئ زه به اورمرو سبا ته راشم او بیا به خپل کور ته ولاړ شو. له دروازې راووتلم په سترو اندامونو مې پلونه واخېستل. د هغوی د اوښکو نېز همداسې بهېده. سترګې یې راته لکې ځکې پاتې شوې. اوس دا دی کلونه واوښتل او لا پسې اوړي. ډېر سهارونه راخېژي، خو زما د ستنېدو د سباوون څرک هم نه لګېږي. هغه شپېه هم بیا راستنه نه شوه چې ورشم او بیا له هغوی سره یوځای خپل کور ته ولاړ شم.

لندن، ۲۳/۱/۱۹۹۹

ګران دوست اصف الم ته،

دړې شیبې

پرون مې د کلي د هاغې غاړې له ژرندې نه داوړه شویو غنمو بوجۍ په شا راپورې ایستله. د شرنده خوړ نه په کرار راپورې وتم. لمدې پایڅې له خوړ نه دېرې ته راجګ شوم. غنمو په پتیو کې وړې ایستلې ول.

د دېرې د ګڼو ونو په توتانو کې توره دانه په لګېدو وه. د مرغیو سیلونو په اسمان کې لارې کولې. ویالې ډکې رواني وې، خوړ په شرک بهېده. د دېرې په مخکې د غوایانو د اخور مورې د بوال ته تکیه شوم. د وړو بوجۍ مې کېښوده او رسۍ مې له ولو نه خلاصه کړه. د دمې جوړولو په هیله بېغ نېغ ودرېدم د تخرګو تریو بوې مې تر سپېږ مو شو. لاس مې په ولاړه بوجۍ کېښوده چې چپه نه شي.

د دروازې غرهار مې پام بلې خوا ته واړاوه. شاترینه د نرېدلې کلا له انګړ نه خورې زلفې راووته. د ټېټر کوترو یې د الوتو تابیا کوله. لومرۍ یې شړنده خوړ ته پام شو اوبه په شرک بهېدې. تنکۍ غرمه په پخېدو وه. بیا یې ما ته وکتل په لیدو مې حیرانه شوه، شاوخوا ته وکتل. زه هلته د کلا نه اخوا لبرې پاس په وستل کې یو سرۍ د خپل خره پسې چابک روان وو. بنه ورته خیر شوه، ډاډه شوه چې هغه پردی لاروی دی او بله خوا درومي. بیا یې د دروازې د درشایې له مورې د پېنو په څوکو لاندې کڅ ته وکتل هېڅوک نه بربېښېدل. ورو راروانه شوه، د مړوند بنګړو یې شرنګا وکړه. په ټیکرۍ کې یې خپلې خورې زلفې شا ته تاوې کړې. په غلچکې خو ترخه موسکا یې وکتل راته مالومه شوه

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د خپل راتلونکې په باب ډېر څه ویل غواړي. سره لاسونه یې په یوه بهانه راوښوول. ترې مې وپوښتل: لکه چې کلي کې نورې نکریزې نه وې که څنګه؟
هغې په ترخه موسکا ځواب راکړ: لکه چې ښه بې خبره یې ! ببګا ته زما د واده شپه ده. لاس نیولې مې ودوي.
حیران شوم، ولې ډولۍ څنګه؟
اسویلی یې وکېښ وی ویل، ما ته ډولۍ او جنازه یو شی دی. زه د خپل قسمت بنده ګۍ یم... حیران ودرېدم، خو هغې خبره بیا واړوله وی ویل:
که تږی یې چې او به درته راوړم. یوه شېبه مو له تندې ډک لیده کاته وکړل. زړه یې نه کېده چې زما له څنګه لېرې شي. د بوجۍ د رااړولو په بهانه رانژدې شوه، بوجۍ یې شا ته راواړوله. د لونګو د زوندې خوږ بوی یې زما په حواسو کې لارې وکړې. بوجې یې راواړوله، ولونه یې راته سم کړل. د ټټر درزا یې ښه په درز اورېدل کېده، خو د پښو په سکالو هغه ژر زما له څنګه پناه شوه. ما هم ځان د رسۍ په کشولو بوخت کړ: ورو روان شوم.

اوس له هغه شېبې ډېر کلونه تېر دي. هروخت چې د هغه شېبې په یاد په اسمان کې د سیلاني کوترو کتار وینم د هغې د احوال پوښتنه کوم، خو هېڅ راته نه وایي. نه خو راته د هاغه فقیر حسن کیسه کوي او نه هم ما ته د هغه خوږې او رنګینې شېبې غزل اوروي.

شپه تر نیمایي اوښتې وه. زندان لکه تور ښامار تور کومی واز کړی وو. تورګل له لېرې غرنیو سیمو نه زندان ته راوړل شوی او بندي شوی وو. هغه په خپله توره کمپله ناست د زندان ټولې پنجرې تړلې وې. پیره دار په درنو ګامونو په دهلېز کې ښکته پورته کېده. تورګل په یوه ساه د میده بای او میده بای غږ کاوه. دا د پیره دار نوم وو. هغه د کندز اوسېدونکی وو. یو ساده سرباز (سرتېری/بولندوي) وو، خو لکه چې زړه یې نه درلود او لکه چې په دې توره شپه کې یې د بندي اواز نه اورېده. لکه چې اسمان هم وېده وو ځمکه هم ترینګلې وه. د غضب تنور لمبې کولې وچ او لانده یې یو شان سېزل. ټول بندیان د هغه په زګېروي راوېښ شول. په خپلو ځایو کې کېښناستل. توکل د کولمو په سخت درد اخته وو. په بیا بیا یې د پیره دار پیره دار رانژدې شو د کلاشینکوف میله یې ورته راواړوله. په لاس یې ورته اشاره وکړه یعنې چې غږ دې مه باسه. اجازه نشته همد غلته ومره بس او چوپ. د بندي اواز غلی شو له ډېره درده یې له ځانه سره سکیندې ووهلې او بیا یې د بېخودۍ په حال کې خپل ککړ کالي راټول او بېهوشه پرېووت.

ټوله شپه مې سترګې سره ونه نښتې. هک حیران پرېوتم. وېره او ترهه مې په ځان لاسبرې وه. فکر مې کاوه دا د هغه بندي حال نه دی، بلکې زما خپل حالت دی. زه په خپله یم چې اوس مې نفس ووځي او زه یم چې شپه راته پېړۍ شوې ده. او دا پېړۍ هم د کوم داسې چا په لاس حرکت کوي چې غواړي اول زموږ د ټولو ورمېږونه خپه کړي او بیا رانه لېرې

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي. یو جلاد ، یو قصاب، د انسانانو قصاب، او موږ د قصاب په انګړ سره راټول یو. تر سهاره وېښ پاتې شوم. د بندي تورګل د ککړو کالیو ډک جسد مې خوا ته پروت وو ترې وېرېدم. کله کله به مې ناڅاپه یاد ته راغی چې ژوندی ولاړ دی راته خاندي.

لنډ کالي جګې پایڅې، سپلو ډوډۍ یې په لاس کې ده ترخو چایو پیاله یې په بل لاس کې نیولې او بوره غواړي او بیا په کټ کټ خاندي. په خپل ځای ناست دی. زړه یې د یو بې وطنه مساپر په څېر تنګ دی. له خدایه مرسته غواړي چې ژر یې سر په کڅوړه شي. د حقیر ژوندانه سوغات بېرته خپل مالک ته ورکول غواړي او ځي نیمګړی ارمان یې پوره کېږي، نو روح یې د زندان په تنګو کوټو کې الوځي. په دهلېزونو کې پرواز کوي او ځي. بیا ما ته رانژدې شي په کټ کټ خاندي. همدومره وایي: اوس نو پرېوځي خوشاله اوسئ چې ژوندي یاست. ما خپل پور پرې کړ. «زه نور د چا پروا نه لرم ما ته اوس د هېچا پروا نه راځي نور څوک پر ما څه نه شي کولی» او بیا په دې ډول شپه سبا ته ورنېژدې شوې وه.

خو اوس کیسه د پرون ده. پر تور سرک پلی روان وم. تور سرک د تورو سمټي کورونو په مینځ کې لکه تور ښامار په ټټر خوېږېده. شاوخوا مې وکتل د خپل تېر ماضي ټولې ترخې او رنګینې شېبې کې په یوه د رنګ له نظره تېرې شوې، شاوخوا مې وکتل یوازېوالی او بېوزلي.

پخواني یاران یو هم نه ول. نه هغه ورانه کنډواله کلا. نه هغه شړنده خوړونه او رڼې اوبه او نه هغه خورې زلفې او ترخه خندا. فکر مې وکړ لکه چې زما د ژوندانه ټوله کیسه د سترګو په رپ کې تېره شوه او بیا مې د شنو غنمو او ببرو پولو دره یاد ته راغله لکه چې هلته هم څوک نه وو. په هدیرو ورسم شوم. ټولې د یتیم د شلېدلي ګرېوانه په څېر خورې ورې پرتې وې. د دېرو ونې وچې شوې وې. کلاګانې نړېدلې او دېوالونه یې پر بېخ ناست ول. او بیا مې هماغه له هیبت او دهشت نه ډک زندان یاد ته راغی، شاوخوا مې ونه لیدل. د سپاهي هیبتناکه غږ هم نه اورېدل کېده، خو د تورګل بندي اواز مې تل په غوږونو کې جرنګېده او بیا په همدې سوچونو کې ناڅاپه د یوه سړي سره مخامخ شوم. مخ په مخ ورسره ودرېدم. همدومره پوه شوم چې وی ویل: کریزي یې (لیونی یې) او بیا د خپل ژوندانه له وروستي متاع یعنې....

لندن، ۱۰/۳/۱۹۹۹

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه پانسي (په دار) شو!

سهار چې د چاپ په کارخانه (چاپخونه) ورننوتم، نو سملاسي راته ډګروال بیدار چې د انګړ له دروازې ګوښې ولاړ وو په سترګو کې اشارت وکړ. هدف یې دا وو چې ور نژدې شم او څه راته ووایي. زه هم چې د سربازۍ (سرتېرۍ) په کالیو کې وم ور نژدې شوم. د مامور په خبر مې درناوی وکړ، خو هغه همدومره راته وویل:
بېګاه بیا یو لوی د بګ پوخ شو او کور ته یې واستول شو. زه هم د واره په خبره پوه شوم. د هغه مطلب لوی آمر وو چې د لویو څوکیو د ترلاسه کولو لپاره یې مېلمستیاوو ته ښه زور ورکړی وو او لګښت یې هم د کارخانې له جیبه کاوه.
هغه په داسې انداز دا خبره وکړه چې ګواکې نوموړی هره ورځ دا کارونه کوي او بیت المال د هغه د ساعت تېرېو وسیله ده. ما یوازې ورسره د تایید سر وخوځاوه. همدومره مې وویل: زه پوه شوم.

خو زه په دې خبره لا له مخه پوه وم چې نوموړی د خپل لوی آمر سره په ډېره سخته سره جګړه بوخت دی او د دواړو پوره وخت په دې خبرو تېرېږي چې څه رنګ یو بل ته کوهی وکیني او یو بل له پښو راونیسي او راوی پرزوي؟

کارخانې له عمومي سړک څخه د ننوتلو لپاره دوه دروازې درلودې چې یوه لویه او بله کوچنۍ وه. لویه دروازه به هروخت تړلې وه. یوازې د خرڅ د لارۍ او د آمرصیب د ګاډي د راتلو په موقع به پیره دار بېرته کوله او بیا به بېرته ډېره ژر تړل کېدله. له دروازې نه په ننوتلو سره به د سړي سترګې ډېرې ژر په مخامخ دفتر لګېدلې. هلته چې به یو کنډوکپر مخ افسر پکې ناست او ننوتونکي او وتونکي دواړه به یې په ډېر ځیر ځارل. هغه د مرکزي داېرې دفتر وو چې د ننوتلو دروازو ته مخامخ واقع وو.

پخپله لوی آمرصیب په دویم پوړ کې کېنباسته. هغه ښه مجلل او شاندار دفتر درلود. له لومړي منزل نه ورته یوه ښه ارته او سوره وره زینه ورختلې وه. دفتر ښه مجلل او شانداره وو، خو د مامور پرخلاف یوازې آمرصیب پکې نه کېنباست، بلکې آمرصیب یو سکرتر ګوتې هم له ځانه سره په خونه کې کېښنولی وو چې هغه یو عادي سرباز (سرتېری) وو. داسې سرباز چې له پیرې او ګزمې خبر نه وو، بلکې هغه د چا خبره چې د خپلې توري له برېښ یا په بله مانا د خپل قلم له څوکې یې هر څه خوړل. هغه د معمول پرخلاف د آمرصیب په دفتر کې کار کاوه.

محمد اکبر کرګر

انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرباز (سرتېرى) چې قد يې نسبتاً ټيټ او لږ څه هډور برېښېده، د سر وېښتان يې د تندي له خوا مخ په کمېدو وو. هغه ډېر ارام او د چا خبره د سړې سينې خاوند وو – سرباز هغه څه کولی شول چې نورو نه شول کولی او ان لوی آمرصيب هم د هغه لاس ته ناست وو.

اوس له هغه دورانه پوره زيات کلونه تېر دي، خو چې کله زما دنده په هغه لوی انګړ کې پای ته ورسېده او هره ورځ يا هره اونۍ يا کله ناکله به زه له هغې لارې تېرېدم، نو سم د واره به راته ډګروال بيدار د هغه مړې مړې خبرې، د انګړ په مينځ کې پيښې او زما د ذهن يو بوډنوونکې کيسه را تداعي کېده. د وجود خوله مې يخه په ځان احساس کړه وېرې او ترهې به واخېستم. زما دا ويرې او ترهې تر ډېر کلونو دوام وکړ، خو يوازې هغه وخت له دغې وېرې زما ولي سپک شول چې کله د اصلي کيسې په پای وپوهېدم.

خو اوس مې د آمرصيب خبره کوله.
د لوی آمرصيب چالاکي او زرنګي هم د شيطان له پوهې لوړه وه، نو ځکه خو يې سمندر ته چې د نورو سربازانو (سرتېرو) په څېر يو عادي سرباز (سرتېرى) وو په خپل دفتر کې ځای ورکړی وو. هره ورځ يې نازاوه. دی يوازې سرباز (سرتېرى) نه، بلکې هغه مجسمه ساز ته ورته وو چې ډبرې او ختې يې په مخ کې ډېرۍ کړې او له هغو مجسمه جوړوي. آمرصيب هم ورته درناوی درلود او بايد يې لرلی وای. دا ځکه چې هغه ورځ د آمرصيب شخصيت ته خاص پالش ورکاوه او هغه يې برسېره پر دې چې په لوړ پوړو دولتي کار کوونکيو کې يکه تاز ځلېده، دغه راز يې هڅه کوله چې په لويو فرهنګي مجالسو او غونډو کې هم د يوه عالم او فاضل شخصيت په توګه وپېژندل شي – نو ځکه خو سمندر ته خدای ورکړې وه – خولۍ يې د چا خبره په غوړو کې وه او د دې کار له برکته نه يوازې د پيرې او ګزمې نه بېغمه وو، بلکې د بهرنيو ملکونو له سفرونو هم بې برخې نه وو.

د سمندر يو کار خو دا وو چې ډېرو مهمو اخبارونو او مجلو ته به يې مقالې ليکلې، خو د مقالې په تندي به د آمرصيب نوم کښل کېده. ځکه چې آمرصيب اړ وو چې له هغه نه پورته لويان په دې خبره وپوهوي چې آمر ته د هغه د علميت او فضيلت په مقياس اوسنی پوسټ ډېر کوچنی او د هغه په حق کې د چا خبره جفا ده.
خو بلې خوا ته نور سرابازان (سرتيري) هم په دغه انګړ کې کښته پورته کېدل چې په هېڅ شان يې د سمندر نښه نه ايښېدل. د چاپخونې او د ادارې د مقرراتو له مخې به هر سهار سرتېري په يو لين (کتار) د ټولي د مشر د امر د پرځای کولو او د هغه د کتنې او رپوټ د بشپړولو لپاره په يو لين (کتار) تيارسي درېدل. او کله چې به د ټولي مشر راڅرګند شو، نو سم د واره به ټولو سرتېرو حق په جانب څېره غوره کړه او غلي به ودرېدل. قوماندان به د لين (کتار) مخې ته ځوروني سبب شي چې ډېره موده يې ارام ته پرې نه ښودم او تل به له ځان سره په ژوره شخړه اخته وم.

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ټولي قومندان چي په ونه منځنی او ښه هډور او د منځني عمر سړی وو هڅه به یې کوله چي په خپلو جدي خبرو خپل رعب او وېره زموږ په زړو کي کښېنوي، خو دا کار لږ ناشونی وو. هغه به د لین (کتار) پر سر غږ کړ:
«هلکو سم ودرېږئ تیار سي شئ ! خبرې وانه ورم.»

او بیا به یې د یو نیم سرباز (سرتېري) د رسېدلو وېښتانو، برېتو او موذو پوري خبرې پیل کړې او پوره نیم ساعت به یې د سربازانو (سرتېرو) په اصطلاح «ملوکانه ارشادات» پُف کړل.

د لین (کتار) پر سر د قومندان د خبرو په جریان کي به ورو ګونګوسې پیل شو. نیامت (نعمت) چي کلونه کلونه زما د اندېښنو او ذهني ځورونو لامل وو، ورو به یې د استاد سیفو دا سندره په داسې انداز زمزمه کوله چي ان شونډې به یې رپېدې، ویل به یې:
«لیلا غوټی جان غم نه داری»
او یارمامد به ورسره سم د واره سر راتاو کړ چي:
«غیر از رنګ زلف دیګه کار نداری.»

لین (کتار) به له یوه سره تر بله له خندا ډک شو. خو قوماندان به له خپلې بزرګوارۍ (!) نه کار اخېسته او ځان به یې په ناګارو کي واچاوه. خو چي حوصله به یې ختمه شوه، نو سم د واره به یې په پټکو پیل وکړ.

هلکو ! لکه چي نه سړي کېږئ؟ قسم مې دې په رب وي چي د اس سره به مو په یوه اخور وتړم.
اقا به ورو وویل: «اس خوب است خدا ما را از خر نجات بته.»

دغه اشاره به (خان) به د دې کنایې (اشارې) په اورېدو سره بیا سور سپین شو او په توره مښو که به یې وویل:
«او مرده... ادم نه شدی؟ مه کتی تو کار دارم.»

خبره دا وه چي هغه زموږ په ټولي کي په خر مشهور وو، او په لاره به هم چي چا خر ولیده او دی به هم روان وو، نو روان ملګري به اول ښاروي او بیا ده ته په کتلو سره دا افاده ورکوله چي ګوندې اندېوال دې ګوره ! او بیا به د هغه په اکر کي بدلون راته، خو دا مهال به د قوماندان پټکو هر څه غلي کړل او نیامت به غاړه صافه کړه، غلی او حق په جانب به ودرېد. یارمامد به هم ورسره ودرېد. څه به یې ونه ویل، خو چي د قومندان مخ به بلې خوا ته شو، نو بیا به یې زمزمه کړه:

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الا شا کوکو جان، سرت شال بندازم
الا شا کوکو جان، هر روز نه که دریشی
الا خوبش استی ازی بهتر نمیشی
او د دې سندرې سره به بیا د سربازانو سکوت مات شو ...
بیا به سملاسي په لین کې خندا غزونې وکړې او د قومندان رنګ به هم لکه سور الوان وتښتېد.

په لین (کتار) کې به د آمرصیب د دفتر سرباز هم کله ناکله ودرېده. کله ناکله ځکه وایم چې هغه هره ورځ دې لین (کتار) ته نه راتلو، بلکې هغه په یو مهم کار بوخت وو. د چا خبره چې هغه د شخصیت د هستولو په کار بوخت وو. نو ځکه خو کله چې د لین (کتار) سر ته د موجوده ګۍ لپاره راغی، نو سملاسي به پرې د ټوکو او ملنډو باران پیل شو.

دې کار دوه وجهې درلودې: یو خو دا وه چې په ګرم او نرم دفتر کې د هغه پاتې کېدلو او کار کولو د ټولو سربازانو (سرتېرو) کرکه راپارولې وه. نه یوازې سربازانو، بلکې ډګروال بیدار خو به ورته غابونه چیچل او ویل به یې: «ده ته ګوره ټوله ورځ ورته لیکنې کوي او هغه یې په خپل نوم چاپوي. زه یې قوماندان نه یم چې د پورتاتیف په خېمه کې یې څو ورځې وساتم چې پوه شي چې یوه ډوډۍ څو پتیرې کېږي.»

او بله وجه دا وه چې سمندر ډېر د سړو مغزو خاوند وو، هېڅ قهر (غوسه) یې نه درلود. ښه مې په یاد دي چې په یوه محفل کې چا په څېبړه وواهه نو موړي ورته همدومره وویل: «بچیم کار خوب نه کدی !»

همدا سبب وو چې نورو سربازانو به له هغه انتقام اخېست او کله به چې په لین (کتار) کې ودرېد، نو د ځورونو او فشارونو تر قمچینې لاندې به یې ستمي ویستل. چا به آمر باله، چا به رئیس او چا به د آمر پنسل پاک ... همدا سبب وو چې کله به ډېر اړ نه شو، نو لین (کتار) ته به له خپل دفتر نه نه راکوزېده.

زموږ د سربازۍ (سرتېرۍ) دوره نیمایي ته ورنژدې کېده. شپې او ورځې په ګړندي بدلون سره بدلېدلې. اصلي کیسه دا وه چې یوه ورځ کله چې له بهر نه د کارخانې په انګړ ورننوتلم، نو نیامت راته په انتظار ولاړ وو. پرتله او ماشیندار یې څنګ ته پراته ول. ذره بیني عینکې یې پر سترګو وې د تل په څېر یې خوله له خندا ډکه وه. وی ویل ډېر ښه وخت راغلې.
ما ویل: خیریت خو دی؟
هغه وویل خیریت دی. له تا سره مې یو کار وو.

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

له روغبړ نه یې وروسته زما لاس ټینګ ونیو او یوې خوا ته یې کش کړم. ورو یې راته وویل: یو څه مې په کار دي چې زه نه پوهېږم ته یې پیدا کولی شې ډېره سخته اړه ورته لرم. یا به له تا سره وي اوکه نه یې راته پیدا کړه. ما ترې پوښتنه وکړه.

هغه وویل مرمۍ ... مرمۍ مې په کار دي. څو دانې مرمۍ مې په کار دي؟
نیامت زما د پوهنتون د دورې دوست وو. په یو پوهنځي کې مو سبق لوست. هغه په ونه جګ او نری او ډنګر هډوکن تن درلود. تل به یې سترګې په سترګو اېښې وې. زیات وخت به یې کتاب په لاس کې وو. په خبرو کې ارام او صبرناک سړی وو، شمېرلې خبرې به یې کولې – د کتابونو راکړه ورکړه به مو درلوده او په کتابتون کې به مو هروخت لیدل. لنډه دا چې زما او د هغه پېژندګلوي یوازې د سربازانو (سرتېرو) د لین (کتار) پورې اړونده نه وه.

خو هغه مهال چې ما هرڅه ټینګار وکړ نو موږ ته یې راته سم حال ونه وایه. همدومره یې وویل له ما نه په پیره کې ورکې شوې دي. قوماندان یې رانه غواړي را سره مرسته وکړه. جزایي کوي مې. ما ورسره ومنله او ورته مې وویل سبا ته به یې درته راوړم. خو وروسته وپوهېدم چې هغه راته بهانه کړې وه. سهار چې بیا کارخانې ته ورننوتلم. نیامت د پرون په خبر زما لار څارله. یو وار بیا په خندا شو، وې ویل:
خدای دې وکړي چې زما سره د مرستې په ثواب کې شریک شې!
ورته مې وویل: غم مه کوه.
له لاسه یې ونیولم یوې ګوښې ته ولاړو. د خپلې تفنګچې مرمۍ مې ورکړې. مننه یې وکړه او بیا له ما جلا شو. له هغه نه په ګوښه کېدو سره مې زړه ډوب ډوب وکړ. حواسو مې بل شان ګواهي ورکوله او له هغه ورځې وروسته مې بیا نیامت هم په سترګو ونه لید.

نیامت ورک شو او بیا یې چا نوم هم په خوله وانه خیست. په سربازانو (سرتېرو) کې ګونګوسې وو له هماغې شپې زما د ژورو د اندېښنو لړۍ پیل شوه. «نیات وتښتېد».
چا به ویل نیامت خدمتي ولاړ او چا بل څه؟ خو څومره چې نیامت د نورو له اذهانو لیرې کېده دومره یې زه ځورولم. هغه شپه – د ګوښه کېدو شپه. د مرمیو ورکړه. مننه او بس تری تم کېدل.
میاشتې میاشتې زموږ د سربازانو (سرتېرو) لینونه (کتارونه) هماغه شان جوړېدل – خنداوې پکې کېدلې، ټوکې پکې کېدلې – او دغه راز ملنډې پکې وهل کېدلې. منځ قدی او چاغ چمنډ قوماندان هم هماغه شان خپلې پټه کې جاري ساتلې او مونږ په پوره زغم اورېدې. خو بیا د لین (کتار) پر سر چا د لیلا غوټۍ جان سندره د ملنډو لپاره زمزمه نه کړه او نه خو نیامت وو چې په قطار کې ولاړ سربازان (سرتېري) وخندوي.
نیامت ورو ورو د ټولو له ذهنه ووت. ټولو هېر اوه، خو کله چې به زه د کارخانې په دروازه راننوتم سم د واره به مې مخ ته ودرېد او له هغه سره د روغبړ وروستۍ شپه به بیا

samsoor.com

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

راتداعي شوه او ترڅو چې بېرته له هغه ځایه تللم او په بل کار به بوختېدلم زه به يې ځورولم.

د نیامت له تري تم کېدو نه میاشتې میاشتې تېرې شوی د هغه هېڅ پته ونه لګېده. هغه تری تم شو. بیا په پیره کې ونه لیدل شو –اوړی تېر شو منی راغی یخني په زیاتېدو شوه. د ټولي ترخیصونه پیل شول موږ هر یو ترخیص تر ګوتو کړ –نیامت بیا هم ونه لیدل شو. هغه تری تم وو. خان هم ترخیص تر ګوتو کړ – چکچکې پرې وشوې، هرکلی یې وشو، مبارکي ورکړل شوه او ځینو کینایي هم وویلې – سمندر هم له تقدیرنامې سره یوځای ترخیص واخېست. ټولو په یو اواز وویل: نوش جان(!) مبارک(!) فتح وظفر مبارک(!) دوه کاله وروسته کله چې په یوه دولتي اداره کې په خپل کار بوخت وم. ډېرې نوې خبرې مې ذهن ته راتللې –تېرې یادونې مې ورو ورو له ذهنه وتلې او د هغو ځای نویو نیوه، خو د نیامت وروستی روغبړ به چې کله په ذهن راغبرګ شو د واره به یې ټکان راکړ. د سربازۍ د دوران نورې کیسې مې په ذهن کې نه وې. سمندر مې هم نه لیده. خان هم په څه کار اخته وو. چاغ چمنډ قومندان او د هغه پټه کی مې ورو ورو له ذهن نه وتلې. د ډګروال بیدار خبرې او لوڅونې هم دومره زما یاد ته نه راتللې. یوازې دومره پوهېدلم چې لوی آمرصیب ښه پرمختګ کړی وو او د نویو پوستونو د ترلاسه کولو لپاره یې اشتها نوره هم زیاته شوې وه.
ما هم په یو دفتر کې کارکاوه او د مامور په څېر به دفتر ته ورتللم –یوه ورځ چې د سهار له خوا لږ ناوخته دفتر ته ورغلم ډېرې انجونې زما د دفتر له همکارې راتاوې وې. هغې ته یې تسلیت ورکاوه.
لومړی مې څه ونه ویل، خو اندېښنه مې زیاته شوه او د چوپتیا پوښتنه مې وکړه:
نسرین وویل موږ دوعا کوله. شکېلا ته مو دوعا وکړه.
زه حیران شوم. د څه دوعا؟ پوښتنه مې وکړه:
شکېلا په ژړغوني اواز وویل: دوی ستا د ملګري فاتحه راکوله. زه هک حیران شوم. کوم ملګری؟
هغې وویل: د نیامت فاتحه.
زه ټکنی شوم او سره له دې چې ژبه مې ګونګه کېده له بیا مې وپوښتله: کوم نیامت؟
هغې بیا په ژړا وویل: هغه چې له تا سره یوځای سرتېری وو. هروخت به یې ستا کیسې موږ ته کولې.
زه حیران پاتې شوم –تا خو ما ته ویلي وو چې هغه تښتېدلی دی.
نه ! هغه نه وو تښتېدلی –هغه همداسې ویلي ول چې تا ته همدومره ووایم.
نو هغه کله ومړ؟
هغې وویل: هغه ونه مړ، هغه پانسي شو ... د پردیو د وژنې په جُرم پانسي شو او مور مې د هغه مړی هم ونه لید.

لندن،

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ليکوال نور اثار

لنډې کيسې:

۱. شپېږ چاپ کال ۱۳۶۳
۲. سيندونه څه سيندونه بهيږي ۱۳۶۶
۳. د زمانو سندره ۱۳۷۰
۴. کله چې ماشومان سندره وايي ۱۹۹۸
۵. انځورونه که هينداره (همدا اثر) ۲۰۰۷

څېړنيز اثار:

۶. غني د شګو په محل کې ۱۳۶۵
۷. څو ادبي يادونې ۱۳۶۶
۸. په حالنامه کې د بايزيد روښان عرفاني او فلسفي څېره ۱۳۶۹ دويم چاپ ۲۰۰۲ م
۹. ادبيات او د انسان د ننني نړۍ ۲۰۰۵
۱۰. لويه جرګه او لويې پريکړې ۲۰۰۳

ژباړنې

۱۱. تروريزم او جګړه له انګليسي ژبې ۲۰۰۴
۱۲. استېتيک مقولې له فارسي څخه ۱۳۶۵
۱۳. يو شمېر څېړنيزې ادبي، فلسفي مقالې
۱۴. د افغانستان د جمهوريت فرهنګي پاليسي) له مهدي دعاګوی او استاد الهام سره ګډ کار (۱۳۶۹-۱۳۷۰

محمد اکبر کرګر

انځورونه که هينداره

Downloaded from: www.ketabton.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library